

Români în Andalucía

Publicație pentru românii din Andalucia și întreaga Spanie. Apare lunar. Anul II, Nr. 7, Aprilie 2022

„Virtute et Sapienția”

sau despre dragostea românilor pentru „Alma Mater”

O analiză a performanțelor învățământului din țara noastră, în ultimul secol, pune în evidență câteva trăsături definitorii: școala românească a fost una performantă, a beneficiat de cadre didactice dedicate meseriei de dascăl, procesul de învățământ avea la bază o programă judicioasă, cu principii pedagogice coerente, fără experimente și reforme fără fond, dar mai ales existența unor generații de studenți dornici de învățatură. Universitățile românești au pregătit viitori academicieni, oameni de știință, profesori, medici, ingineri, cărturari, ce au dat strălucire culturii române, prin realizările lor concurând marile focare de educație și învățământ din lumea civilizată.

Dan Toma **DULCIU**, pag. 5-6

Vocabular de război

În era Trump, vocabularul s-a îmbogățit cu termeni neașteptați. În timpul dezbaterii prezidențiale, unul din subiecte a fost războiul cibernetic. De aici, președintele a început să lanseze un torent de idei abia conectate despre cibernetică. Mai târziu, remarca în mod criptic că „noi am făcut internetul” și ISIS „ne bate în propriul joc”. În cele din urmă, a încheiat cu aceste cuvinte: “Am un fiu. Are 10 ani. Are computere. E atât de bun cu aceste computere, este uimitor. Aspectul de securitate cibernetică este foarte, foarte dificil. Dar voi spune că nu facem treaba cum ar trebui să o facem. Când s-a presupus că Rusia a piratat Comitetul National Democrat, Trump a declarat că democrații s-au piratat ei înșiși. Cyber, în engleză, a devenit un cuvânt cu conotații neașteptate, sursa a sute de meme.

Laura Cătălina **Dragomir** pag. 2

Înviere

Hristos a înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcând-o,
Lumina ducând-o
Celor din morminte!”

Mihai Eminescu

„Dar rămâie datina și înțelesul ei sfânt, așa cum e de mult, și, de nu va sosi niciodată acea zi din care să se-nceapă veacul de aur al adevărului și al iubirii de oameni, totuși e bine să se creadă în sosirea ei, pentru ca să se bucure cei buni în «ziua învierii», când ne luminăm prin sărbătoare și ne primim unul pe altul și zicem frați celor ce ne urăsc pe noi și iertăm pe toți pentru înviere, strigând cu toții:

«Christos a înviat!»”

Pag. 4

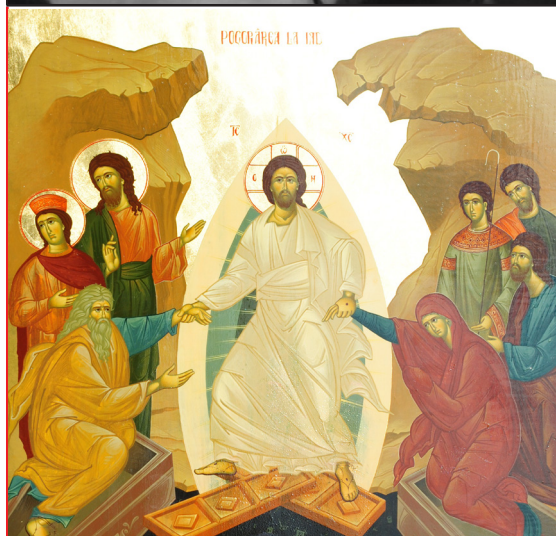

Interviu cu Antonio Valdivieso,
Secretarul General de CCOO, ALMERIA
Interviu realizat de **Mircea G. FLORESCU**, pag. 23

Cine sunt de fapt ucrainenii?

Din punct de vedere politic, statul ucrainean n-a existat până în 1922. Poporul și națiunea ucraineană n-au existat.

Miron **MANEGA**,
pag 20-21

Învierea Domnului - Autor Gabriel Solomon

GÂNDURI LA VINEREA PATIMILOR

Pentru mulți dintre oameni, răstignirea și moartea lui Hristos sunt concepute ca o teologie a eșecului și a decepției, însă în lumina ei, aceste eșecuri se arată a fi cele mai mari reușite. Fiind răstignit pe simbolul rușinii din acea vreme, Mântuitorul nu a pierdut nimic din regala Sa noblețe și își păstrează mereu măreția, după cum spune Sfântul Ioan Hrisostom: „Îl văd răstignit și îl numesc Rege. L-am însoțit pe Domnul în această săptămână pe ultimul drum al vieții pământești și ne-am mâhnit de răutatea și fărădelegea omenească. Suferim alături de Dumnezeiescul Învățător, împreunându-ne gândul cu o cântare de la strană care, muștrându-l pe ucenicul nerecunoscător, îi zice: „De ce te-ai făcut Iuda vânzător Mântuitorului? Au doară te-a despărțit din ceata apostolilor? Sau cinând cu ceilalți pe tine te-a gonit de la masă? Sau picioarele celorlalți le-a spălat, iar pe ale tale nu le-a băgat în seamă? O! De cât bine te-ai făcut uitător! (Sedealna, glasul 7).

Pr. Dr. Nicolae **IONIȚĂ**- Parohia Castellón de la Plana

Vocabular de război

Laura Cătălina Dragomir

Vremurile sunt marcate de oamenii ce le modelează și acest lucru se reflectă și în limbaj.

În era Trump, vocabularul s-a îmbogățit cu termeni neașteptați. În timpul dezbaterii prezidențiale, unul din subiecte a fost războiul cibernetic. De aici, președintele a început să lanseze un torent de idei abia conectate despre cibernetică. Mai târziu, remarca în mod criptic că „**noi am făcut internetul**” și ISIS „**ne bate în propriul joc**”. În cele din urmă, a

încheiat cu aceste cuvinte: **“Am un fiu. Are 10 ani. Are computere. E atât de bun cu aceste computere, este uimitor. Aspectul de securitate cibernetică este foarte, foarte dificil. Dar voi spune că nu facem treaba cum ar trebui să o facem.**

Când s-a presupus că Rusia a piratat Comitetul National Democrat, Trump a declarat că democrații s-au piratat ei înșiși. Cyber, în engleză, a devenit un cuvânt cu conotații neașteptate, sursa a sute de meme.

Așadar, părea suprarealist faptul că președintele unei țări atât de importante, în mijlocul erei tehnologice, era atât de departe de orice noțiune de tehnologie a informației, amestecând securitatea națională cu isprăvile cu computere ale fiului său de 10 ani.

Yuval Harari spunea că **„Tehnologia ne obligă să facem o căutare spirituală a ființei umane”**. Poate ne putem gândi la mii de motive care ne împing la o astfel de căutare, dar nu la tehnologie.

În volumul Sapiens, Harari zicea:

„tehnologia va permite să se pirateze ființe umane.” Încerc să nu mă gândesc cum ar rezolva un președinte un atac cibernetic dintr-o țară străină, de data aceasta, îndreptat nu împotriva sistemului informatic al unui partid, ci împotriva politicianilor înșiși sau chiar a președintelui.

La mai puțin de șase

săptămâni după ce a acuzat CND de auto-hacking, retorica lui Trump a virat în direcția opusă: a cerut în mod activ Rusiei să o pirateze pe Hillary Clinton și să-i dezvăluie e-mailurile. **„Rusia, dacă ascuți, sper că poți găsi cele 30.000 de e-mailuri lipsă”**, a spus Trump. Ce timpuri, acelea!

Nu voi trece în revistă toate acuzațiile internaționale împotriva spionajului cibernetic rusesc. Hackerii ruși au devenit o forță operațională în conflictul dintre Rusia și Ucraina. În urmă cu cinci ani, aruncau Ucraina într-o întrerupere completă a curentului electric din cauza unui tip de atac care nu se mai întâmplase până atunci.

Acum, Echipa de Răspuns la Urgențe Informatică a Ucrainei și firma de securitate cibernetică ESET au descoperit că grupul de hackeri Sandworm, cunoscut acum sub numele de Unitatea 74455 a GRU-ului rus, a încercat să provoace o pană totală de curent. ESET și CERT-UA susțin că malware-ul a fost instalat pe sistemele unei companii regionale de energie. CERT-UA spune că atacul a fost detectat în curs și a fost oprit înainte ca orice întrerupere reală a curentului să poată fi declanșată.

Încerc să detectez mediul care ne va forța să căutăm spiritualitatea. Ar veni pe fondul unei întreruperi de curent? Occidentul se teme de posibilitatea unui atac cibernetic rusesc. Nu ar fi primul. În urmă cu o lună, armata franceză a anunțat că a aflat despre derularea unui având ca țintă rețelele de sateliți care deservește Europa, sabotaj care a afectat „zeci de mii de terminale de uz civil”. Rușii? Cumva evident.

Care este reacția Occidentului? Macronează de zor.

Daca nu înțelegeți cuvântul, este ucrainean, nou, derivat din numele președintelui Emmanuel Macron; a macrona înseamnă **“a se arăta foarte îngrijorat de o situație, dar a nu face nimic”**. Sper ca asta să nu fie la fel de periculos ca un președinte ce avea ca referință în cibernetică pe fiul lui de 10 ani.

ROTUSIL

ROTULACIÓN - IMAGEN CORPORATIVA

PROYECTOS INTEGRALES

DISEÑO GRÁFICO

FABRICACIÓN Y MONTAJE

WWW.ROTUSIL.COM síguenos en

GRUPOSIL · MEDIASIL · DANCE FM MADRID

Frați de grai, frați de trai

Români în Andalucia

Publicație pentru românii din Andalucia și întreaga Spanie. Apare lunar.

Editor: Asociación Socio-Cultural Romanati

Redacția: Centro Cultural La Tierra Tracia, Calle Geranio 28, El Ejido, Almería 04700, Spania

Email: asociacionromanati@gmail.com

www.romaniinandalucia.com;

facebook.com/romaniinandalucia

Telefon/WhatsApp : +34 641 84 78 42

Redactor Șef: Mircea G. Florescu

Redactor - Șef Adjunct: Adina Alexandrescu

Redactori: Andra Fornea; Cristiana Uzună; Loredana Dragă; Sorin Bălășcău; Titi Sultan; Laura Cătălina Dragomir

Colaboratori: Camelia Potârniche; Serban Cionoff; Ionuț Țene; Elena Hincu; Valeru Ciurea; Cristian Segărceanu; Andreea Constantinescu; Nicolae Coande

Machetare grafică: Dorina Florescu

DEPARTAMENTUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Conținutul acestei publicații nu reprezintă poziția oficială a Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Acest proiect este realizat cu sprijinul Secretariatului General al Guvernului Departamentul pentru Românii de Pretutindeni.

Publicație apărută cu susținerea Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România

GÂNDURI LA VINEREA PATIMILOR

și îl numesc Rege. L-am însoțit pe Domnul în această săptămână pe ultimul drum al vieții pământești și ne-am mâhnit de răutatea și fărădelegea omenească. Suferim alături de Dumnezeu Învățător, împreunându-ne gândul cu o cântare de la strană care, muștrându-l pe ucenicul nerecunoscător, îi zice: „De ce te-ai făcut Iuda vânzător Mântuitorului? Au doară te-a despărțit din ceata apostolilor? Sau cinând cu ceilalți pe tine te-a gonit de la masă? Sau picioarele celorlalți le-a spălat, iar pe ale tale nu le-a băgat în seamă? O! De cât bine te-ai făcut uitător! (Sedealna, glasul 7).

Îl însoțim pe Domnul pe drumul de judecată, până la Pilat, apoi la Ana și Caiafa, unde, însetați după adevăr și dreptate, așteptăm ca aici acestea să triumfe. Dar în locul adevărului, auzim strigătele mulțimii înfuriate: „Să fie răstignit!” Nu există priveriște mai copleșitoare, văzând pe Hristos ducându-și crucea pe Golgota în defăimările mulțimii, pentru ca apoi să fie răstignit între doi tâlhari.

În icoana Răstignirii de Rubliov crucea are trei brațe transversale, cel inferior, sub picioarele Domnului este ușor aplecat. Partea aplecată închipuie soarta tâlharului din stânga, iar cealaltă parte ridicată, soarta celui din dreapta, un tropar comparând crucea cu o balanță: „Balanță a dreptății.” Astfel, Crucea este „pomul vieții răsdădit pe Golgota”, locul mării „bătălii cosmice”. Este adevărat că noi cei de astăzi nu am fost acolo în vechiul Ierusalim, în timpul vieții pământești a Mântuitorului, nici n-am făcut parte din mulțimile care Îl urmau pretutindeni, nu L-am întâmpinat cu osanale, nici n-am strigat: „Răstignește-L.” Cu toate acestea, nu înseamnă că rămânem nevinovați de Patimile Sale: „El a fost străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre... Și prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat.” (Isaia 53,4-6).

Păcatele oamenilor sunt cauza suferințelor Sale. Prin orice păcat săvârșit lovim peste obraz pe Mântuitorul lumii, îi punem pe cap coroană de spini, îl răstignim din nou. Hristos este lovit atunci când mulți dintre așa - zișii înțelepți ai lumii acesteia ridică la rang de adevăr aberația că Dumnezeu a murit, nu mai guvernează acest univers. Este luat în răs când oamenii de astăzi ajung la secularizare, izolându-L pe Dumnezeu de creația Sa, pentru a-și putea justifica faptele reprobabile și pentru a nu fi nevoiți să dea socoteală cuiva, ajungându-se la un antropocentrism feroce. Îi punem coroană de spini, prin ignoranța de care dăm dovadă, prin împlinirea cu nesaț a deșertăciunilor acestei lumi.

Aici, în fața Sfintei Sale Cruci, în aceste clipe, se cade mai mult ca oricând să urâm păcatul și să ne întrebăm conștiința noastră în rândul cui ne va pune după faptele săvârșite. Suntem oare în rândul celor ce au suferit împreună cu Domnul, cu Sfinții Apostoli, cu Simion Cireneanul, cu Iosif și Nicodim, cu femeile mironosițe? Ori suntem - prin fățarnicia noastră - în rândul lui Iuda, prin perfidia și nepăsarea noastră în rândul lui Caiafa ori Pilat? Dacă nu putem să murim pentru Hristos, cel puțin să dăm dovadă de pocăință, dacă nu putem să ne vărsăm sângele pentru El, să vărsăm cel puțin lacrimile părerii de rău.

Așa gândind și simțind, după creștinescul obicei, să-i împletim pe coroana de spini un semn de recunoștință și jertfelnicie, cele mai gingașe flori ale primăverii, cu florile sufletului nostru, florile iubirii, ale dăruirii și a tot ceea ce ar putea crește mai curat și frumos în ființa noastră.

Pr. Dr. Nicolae IONIȚĂ
Parohia Castellón de la Plana

PROFETUL DIN NAZARET

Alexandru Vlahuță

S-au înspăimântat stăpânii lumii
La glasul blândului profet
Și un dușman văzură-n Fiul
Dulgherului din Nazaret.

El n-a venit să răzvrătească,
Nu vrea pieirea nimănui
Desculț, pe jos, colindă lumea
Și mulți hulesc numele Lui.

Și toți cu pietre Îl alungă
Și râd de El ca de-un smintit,
Dar El zâmbeste tuturor,
Atotputernic și smerit.

El orbilor le dă lumină
Și mușilor le dă cuvânt,
Pe cei bolnavi îi întărește,
Pe morți îi scoate din mormânt.

Și tuturor, deopotrivă,
Împarte darul Lui ceresc
Și celor care cred într-Însul
Și celor ce-L batjocoresc.

Urască-L cei fără de lege
Ce-I pasă Lui de ura lor
El a venit s-aducă pacea
Și înfrățirea tuturor.

Din toată lumea, asupriții,
În jurul lui s-au grămădit
Și vijeliile de patimi
La glasul Lui au amorțit.

Fiți buni cu cei ce vă insultă,
Iertați pe cei ce vă lovesc,
Iubiți pe cei ce contra voastră
Cu dușmănie se pornesc.

Cât bine, câtă fericire
Și câtă dragoste-ai adus
Și oamenii, drept răsplătire
Pe cruce-ntre tâlhari Te-au pus!

Au răs și Te-au scuipat în față
Din spini cunună ți-au făcut
Și în deșarta lor trufie
Stăpâni asupra-ți s-au crezut.

Aduceți piatra cea mai mare
Mormântul să-l acoperiți
Chemați străjerii cei mai ageri
Și străji de noapte rânduți!

S-au veselit necredincioșii
C-au pus luminii stăvilari,
Dar ea s-a întezit în focul
Durerilor de pe calvar.

Și valurile neoprite
Peste pământ se împânzesc
Ducând dreptate și iubire
Și pace-n neamul omenesc.

Voi, toți ce-ați plâns în întuneric
Și nimeni nu v-a mângâiat,
Din lunga voastră-ngenunchere
Sculați, Hristos a înviat!

Cel Unic, fără pată și umbră, vine în în lumea otrăvită de păcat. Ostilitatea, ura ontologică față de Cel Sfânt, Curat, Inocent, atinge o asemenea densitate încât Crucea devine evidentă: „Fiul Omului este dat în mâinile păcătoșilor.” (Matei 26, 45). În Întruparea Sa, Cuvântul a cuprins toată firea umană, toți și fiecare în parte regăsindu-se în El. Fiecare are libertatea de a-și alege axa existențială, de aceea Dumnezeu poate totul în afară de a-l constrânge pe om să-L iubească. Sfânta Treime se regăsește în actul Răstignirii: Tatăl este Dragostea care crucifică, Fiul este Dragostea crucificată, Duhul Sfânt este puterea de nebiruit a Crucii.

Pentru mulți dintre oameni, răstignirea și moartea lui Hristos sunt concepute ca o teologie a eșecului și a decepției, însă în lumina ei, aceste eșecuri se arată a fi cele mai mari reușite. Fiind răstignit pe simbolul rușinii din acea vreme, Mântuitorul nu a pierdut nimic din regala Sa noblețe și își păstrează mereu măreția, după cum spune Sfântul Ioan Hrisostom: „Îl văd răstignit

Dialog pe teme pascale cu

Înalt Preasfinția Sa **BARTOLOMEU VALERIU ANANIA**

natura noastră pământească, însă, repet, transfigurată.

Cuvântul Paște înseamnă „trecere” (din ebraicul „pesah”). În Cântarea I a Canonului Învierii auzim că „din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi”. Ce înseamnă de fapt această trecere ?

Se referă la două momente din Vechiul Testament și anume din Cartea Exodului. În timp ce evreii se găseau în robia Egiptului, Domnul a hotărât ca familiile evreilor să fie cruțate de o pedeapsă divină pe care Dumnezeu a hotărât s-o aplice egiptenilor, ca să-l silească pe Faraon să le dea drumul, să le permită părăsirea țării. Ei bine, fiecare casă evreiască a avut un semn pe pragul de sus al casei, iar noaptea a trecut îngerul Domnului care a aplicat pedeapsa divină, cu excepția acestor case, deci cruțând familiile evreilor. Iată, cuvântul ebraic Pesah înseamnă trecere prin văzduh, plutire, adiere, zbor.

Al doilea moment vizează trecerea poporului israelit prin Marea Roșie, care este mai bine cunoscut cititorilor noștri, cu semnificația acestei treceri de la întuneric la lumină, de la moarte la viață.

Învierea S-a produs acum aproape 2000 de ani. A fost un fapt real, devenit unul istoric. Care este actualitatea celei mai mari sărbători a creștinătății ?

Actualitatea este permanentă, în sensul că Iisus Hristos a înviat nu pentru Sine, ci pentru noi, ca să ne învie și pe noi. Prima mișcare a Sa în actul de Înviere a fost de a coborî la iad și a-i dezlega pe cei legați din veac de Satana, începând cu Adam și Eva și terminând cu Ioan Botezătorul, așadar un act de eliberare, de mântuire din robia morții, iar pe de altă parte ca și noi cei de după El să înviem. Aceasta o știm foarte bine de la Sfântul Apostol Pavel, care a și dezvoltat această temă, Iisus Hristos fiind pârga celor adormiți, pârga fiind primul fruct care se coace într-un pom și care este făgăduința și garanția că toate celelalte vor urma. Așadar, câți murim în credința în Iisus Hristos, vom învia cu Hristos în trupuri transfigurate, deci atunci când sufletul își va înceta așteptarea, când își va chema trupul cu care a viețuit pe pământ, indiferent în câte molecule și atomi va fi risipit, el se va reface printr-o minune dumnezeiască în trup duhovnicesc, asemănător cu trupul cu care a înviat Domnul, și unindu-se cu sufletul se va reface identitatea primordială de pe pământ, numai că în spațiul acesta duhovnicesc.

După cum știm Paștele nu este celebrat în aceeași zi de către toți creștinii (catolici și ortodocși). Se va ajunge oare vreodată ca această zi mare să fie sărbătorită la o dată identică ?

Da, sunt convins. Dialogul pe această temă este destul de avansat, mai sunt o seamă de probleme care ar trebui rezolvate, pozițiile se apropie. Problema cea mai sensibilă nu este aceea a teologilor care au și găsit soluțiile, este mai mult a psihologiei populare, adică credincioșii trebuie să fie pregătiți din vreme ca să accepte schimbarea datei Paștilor. Să ne amintim ce s-a întâmplat cu îndreptarea calendarului în 1924, când o parte a refuzat și s-a creat această sectă a stilștilor care există până azi, deci o nouă dezbinare. Așa încât noi suntem cu ochii mai mult la credincioși, decât la teologii și ierarhii care discută această problemă.

La final, Înalt Preasfințite Părinte, V-aș ruga să transmiteți un mesaj de suflet tuturor celor ce vor citi aceste rânduri.

Cu prilejul acestor Sfinte Sărbători ale Paștilor, le doresc tuturor să le dăruiască Dumnezeu sănătate, cât mai multă pace, cât mai puțină dezbinare între noi românii, cât mai multă unitate spirituală, să petreacă Sărbătorile Paștelui în lumina Învierii lui Hristos, în deplină bucurie, care este în final, Bucuria Dumnezeiască !

Mulțumesc mult pentru acest interviu, Vă sărut dreapta, Înalt Preasfinția Voastră !

A consemnat Pr. Dorin SAS

Pentru început, V-aș ruga să ne vorbiți puțin despre câteva din semnificațiile profunde ale Praznicului Învierii.

Sunt două praguri ale acestei sărbători: unul legat de moartea lui Iisus și altul legat de Învierea lui Iisus. Ele nu pot fi despărțite, gândite și crezute decât laolaltă. Drumul către Înviere trece neapărat prin Cruce, așa după cum în sărbătorile noastre calea către Duminica Paștilor trece neapărat prin Vinerea Patimilor. Așa încât Domnul Iisus, Care pentru noi și de dragul nostru și al mântuirii noastre S-a pogorât și S-a întrupat, tot de dragul nostru și pentru mântuirea noastră a primit să sufere, să moară potrivit firii Sale omenești, însă să moară și să învie ca un Dumnezeu, în sensul că, între moarte și înviere, trupul Său n-a cunoscut nici un fel de alterare, așa cum cunoaște trupul unui muritor de rând. Trupul Său prin Înviere a devenit un trup duhovnicesc, transfigurat, îndumnezeit cu Care S-a și înălțat la cer, în felul acesta transferând în cer

Mihai Eminescu a fost un scriitor profund religios. A fost botezat și crescut în religia creștin-ortodoxă. Chiar dacă în tinerețe Mihai Eminescu a cochetat cu mișcările revoluționare de gândire specifice epocii, care erau de factură atee sau de un sincretism religios ce i-a marcat opera prin religiozitatea străveche a Indiei vedice sau Chinei budiste, poetul a fost structural spiritual un creștin. În ale tinereții valuri, Mihai Eminescu în poezia *"Împărat și proletar"* definea religia drept „o frază de dânșii inventată”, influențat de Comuna din Paris de la 1870. Mai târziu în articolul *"Și iarăși bat la poartă"*, publicat în Timpul, la data de 12 aprilie 1881, argumenta cu adâncă sensibilitate fenomenul religios:

„Tristă și mângâietoare legendă! Iată două mii de ani aproape de când ea a ridicat popoare din întuneric, le-a constituit pe principiul iubirii aproapelui, două mii de ani de când biografia Fiului lui Dumnezeu e cartea după care se crește omenirea... Omul trebuie să aibă înaintea lui un om ca tip de perfecțiune după care să-și modeleze caracterul și faptele. Precum arta modernă își datorește renașterea modelelor antice, astfel creșterea lumii nouă se datorește prototipului omului moral, Iisus Hristos.”

Profesorul și criticul literar de origine română, Theodor Damian susținea că Mihai Eminescu era un credincios în adevărat sensul al acestui cuvânt. Nu neapărat un practicant fervent, dar un om care credea cu adevărat în Dumnezeu. *"La o cercetare atentă, un interpret al sintezei eminesciene, un psiholog al religiei, mai ales, ar observa fără prea mare greutate spiritul religios al marelui poet (...). Simpla relatare, cu o incredibilă fervență a unor cuvinte ce țin de domeniul religiei ca: înger, cer, divin, icoană, sfințenie, candelă, Prea Curată, rai, profet, lumină, rugăciune, și multe altele dovedesc fără putință de tăgadă conștiința sa religioasă"*, preciza Theodor Damian în lucrarea sa *"Ideea de Dumnezeu în poezie lui Eminescu"*. Mai mult, Mihai Eminescu îi scria bunului său prieten Zamfir Constantin Arbore, redactor la ziarul *"Românul"*, despre dorința intimă de a se călugări. *"Știi ce, dragul meu, hai să demisionăm, tu de la "Românul", eu de la "Timpul", și hai să ne călugărim, căci nu suntem făcuți să trăim între lupi. La mănăstire, în chiliile solitare, să scriem letopisește în cari să înșirăm tot ce îndură nenorocitul neam românesc, pentru ca să se știe cât amar a suferit românul cât a trăit pe acest pământ"*, îi scria poetul prietenului în 1882.

După internarea poetului în urma *"accesului de nebunie"* din vara lui 1883, Eminescu și-a exprimat dorința de a se călugări la o mănăstire din București. Izolat de elita țării și marginalizat datorită unei boli imputate, Eminescu suferea în singurătate, fapt ce l-a apropiat de Dumnezeu. În 1886, Mihai Eminescu este internat la spitalul Mănăstirii Neamț. Bolnița, specific austeră, și în toată atmosfera de suferință îmbinată cu religiozitatea slujbelor, l-au determinat pe Mihai Eminescu să se spovedească. Un

Mihai Eminescu a scris poezie de Paști, în primăvara anului 1878!

ieromonah a avut intuiția să noteze pe fila unui Ceaslov: «Pe ziua de Sfinții Voievozi în anul 1886, m-au chemat la M-rea Neamțu, la bolniță, și l-am spovedit și l-am împărțit pe poetul M. Eminescu. Și au fost acolo Ion Gheorghită, din Crăcăoani, care acum este primar. Iar M. Eminescu era limpede la minte, numai tare posac și trist. Și mi-au sărutat mâna și mi-au spus: "Părinte, Să mă îngropați la țămurile mării și să fie într-o mănăstire de maici, și să ascult în fiecare seară ca la Agafton cum cântă Lumină lină"». După acel acel moment duhovnicesc, Eminescu a început să scrie din nou, iar în luna martie a anului următor părea deja *"perfect sănătos"*. O dovadă evidentă este refuzul său scris, trimis lui Alexandru Vlahuță, care organizase o subscripție publică, încercând să-l ajute cu bani pentru externare și transport spre Iași. Critica literară și publicul cunoaște îndeobște poeziile creștine ale lui Eminescu. Cele mai titrate și citite sunt cele două poeme *"Rugăciune"* dedicate, în primul rând, Fecioarei Maria:

*"Crăiasă alegându-Te,
Îngenunchem rugându-Te,
Din valul ce ne băntuie,
Înaltă-Te, ne mântuie;
Privirea-Ți adorată,
Asupra-ne coboară,
O, Maică Preacurată
Și pururea Fecioară, Maria." (Rugăciune)*

Mihai Eminescu avea un cult pentru Sfânta Fecioară Maria, percepută ca o mamă universală care alina durerile lumii, dar și transpusă în poezie ca o *"măicuță"* a neamului omenesc. A doua poezie *"Rugăciune"* leagă inseparabil pe Sfânta Marie ca Mamă a Fiului Omului, Iisus Hristos, ca *"izvor mântuitor"* și suflet mângâietor ca *"maică a durerilor"*, care ne poate înțelege suferințele. Eminescu scrie primele poezii creștine de factură modernă din literatura română.

*"Nădejde și-ntărire
și zid de mântuire
pe tine câștigându-te,
îngenunchem rugându-te:
de chinuri ce ne băntuie,
Marie, tu ne mântuie!*

*O, Sfânta Marie!
Tu, maica durerilor,*

*regina țărilor,
tăria soliilor,
izvoru-ndurărilor
luceafăr al mărilor,
îndură-te, pleacă-te,
nădejdea corabiei,
îvingerea sabiei,
limanul șarmanilor
și soarele anilor,
balsamul răniților,
norocul iubiților,
o, dă-ne tărie,
Sfântă Marie!*

*Iisuse Hristoase,
de oameni iubitorule,
Mântuitorule,
izvor mântuirilor,
de acum și pururea
și-n vecii vecilor!"*

*Hristos a înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcând-o,
Lumina ducând-o
Celor din morminte!"*

Finalul poeziei *"Înviere"* este o adaptare după troparul Învierii Domului care se cântă la Slujba de Înviere. Eminescu mărturiște crezul în taina creștină și întruparea lui Hristos fără nicio undă de îndoială, ca un credincios practicant. În cel mai nou stil adaptează troparul într-o poezie modernă:

*"Christos a înviat din morți,
Cu cetele sfinte
Cu moartea pre moarte călcând-o
Lumina ducând-o
Celor din morminte"*

Acest tropar liric eminescian s-a născut din versul ca formă a mărturisirii sale de credință. La 1878, Mihai Eminescu se reîntorcea la crezul său din adolescența unei localități arhetipale moldave, acolo unde a văzut lumina zilei, la Ipotești:

*"Colo-n altar se uită și preoți și popor,
Cum din mormânt răsare Hristos învingător"*

Mihai Eminescu în același Post al Paștilor anului 1878 scrie și un articol specific sărbătorii, în *"Timpul"*, intitulat *"Paștele"*, care vedea lumina tiparului pe 16 aprilie 1878. Încheierea articolului este o explicare a semnificației Învierii Mântuitorului, ca o perpetuă speranță, într-o nestrămutată încredere: *înviere – renaștere: „Dar rămâie datina și înțelesul ei sfânt, așa cum e de mult, și, de nu va sosi niciodată acea zi din care să se-nceapă veacul de aur al adevărului și al iubirii de oameni, totuși e bine să se creadă în sosirea ei, pentru ca să se bucure cei buni în «ziua învierii», când ne luminăm prin sărbătoare și ne primim unul pe altul și zicem frați celor ce ne urăsc pe noi și iertăm pe toți pentru înviere, strigând cu toții: «Christos a înviat!».*

Mihai Eminescu a trăit sărbătoarea Paștilor de la 1878 în chilia bisericii bucureștene, iluminat de Înviere și cu credința în minunea hristică care ne leagă pe toți în credința Vieții de Apoi prin Întruparea Lui. Un fragment din articolul *"Paștele"* de Mihai Eminescu, ne spune parcă peste timp adevăratul crez în fața zilei Învierii: *"Să mincăm dis-de-dimineață și în loc de mir cîntare să aducem Stăpînului, și să vedem pe Christos, soarele dreptății, viața tuturor răsărind! Și la sunetele vechei legende despre suferințele, moartea și învierea Blîndului Nazarinean, inimile a milioane de oameni se bucură, ca și cînd ieri proconsulul Pilat din Pont și-ar fi spălat minile și-ar fi rostit acea mare, vecinică îndoială a omenirii: „Ce este adevărul?"* Dincolo de critica literară facilă, poetul Mihai Eminescu a fost *"acel suflet al neamului"*, care a păstrat credința în Înviere și le-a pus în versuri memorabile. Spovedania sa de la Mănăstirea Neamț dovedește, la fel ca opera de maturitate, că Eminescu era și un credincios practicant, iar poeziile sale sunt mărturisiri lirice ale crezului în Iisus. Limbajul liric al acestor poezii este decupat parcă din tropare, ceaslovuri și mineie, îmbrăcate în stilul caracteristic neo-romantismului epocii și forma unei lirici moderne.

Ionuț ȚENE

„Virtute et Sapientia”

sau despre dragostea românilor pentru „Alma Mater”

O analiză a performanțelor învățământului din țara noastră, în ultimul secol, pune în evidență câteva trăsături definitorii: școala românească a fost una performantă, a beneficiat de cadre didactice dedicate meseriei de dascăl, procesul de învățământ avea la bază o programă judicioasă, cu principii pedagogice coerente, fără experimente și reforme fără fond, dar mai ales existența unor generații de studenți dornici de învățtură. Universitățile românești au pregătit viitori academicieni, oameni de știință, profesori, medici, ingineri, cărturari, ce au dat strălucire culturii române, prin realizările lor concurând marile focare de educație și învățământ din lumea civilizată. Pe lângă factorii enumerați mai sus, aș vrea să prezint cititorilor din Spania un aspect mai puțin comentat, manifestat în perioada interbelică, și anume: dragostea și grija manifestată de persoane particulare, de diverse categorii de cetățeni, ce și-au asumat cu plăcere rolul de „mecena”, donând fonduri consistente, destinate procesului de învățământ. Cu ajutorul acestora s-a îmbunătățit baza materială a facultăților, s-au dotat laboratoare, au fost construite cămine studențești, dar mai ales s-au acordat burse private unor tineri cu adevărat merituosi, au fost recompensați cei mai eminenti studenți. Am în fața ochilor un document elocvent, prezentând situația financiară (bilanțul) **Universității București**, și anume o listă completă, la nivelul anului 1935, a fondurilor, a legatelor testamentare, a donațiilor și a premiilor instituite de persoane civile, de înșiși profesorii acestor facultăți, de foști absolvenți, de personalități culturale, uneori de instituții financiare sau pur și simplu de persoane oarecare (Anuarul Universității din București 1934-1935, Vălenii de Munte, Așezământul tipografic Datina Românească, 1936, p. 20-31).

Lista celor 52 fonduri de finanțare privată dezvăluie amploarea fenomenului, într-o vreme când leul românesc era echivalentul celor mai bine cotate monede din lume, așa numitul **leu – aur**. Aceasta oferă o explicație privind locul avut de învățământul superior în conștiința vremii, performanțele atinse, calitatea profesională și științifică a cadrelor didactice ale vremii, gradele didactice câștigate pe merit, doctoratele obținute cu muncă și sudoare a frunții, acea **meritocrație** adevărată despre care tot vorbim. Resursele menționate erau gestionate de către consiliul de administrație

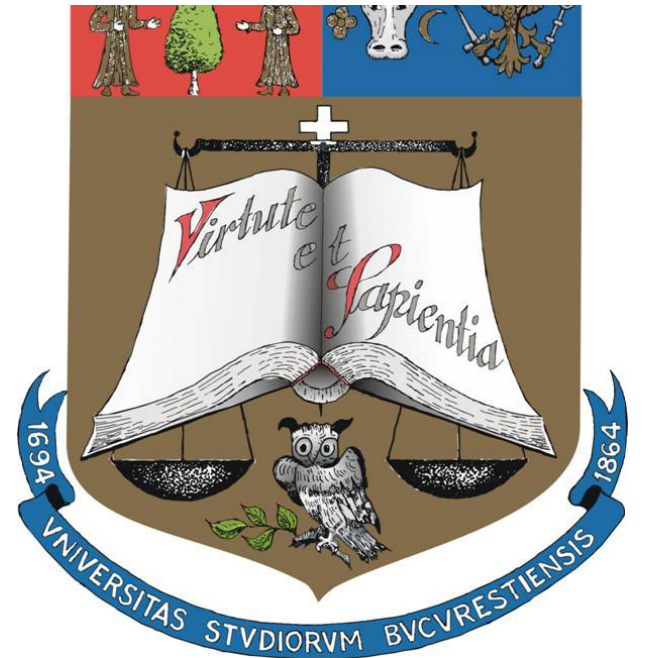
al **Universității București**, dând consistență principiului autonomiei universitare, membrii acestui organism dând socoteală periodic de modul în care au fost cheltuite fondurile respective, precizând și tipărind anual bilanțuri conținând cuantumul la zi al acestor resurse.

Orice donație ce se putea constitui în sume bănești (dobânzi produse debanii depuși la CEC sau bănci, deci capitalizate, polițele de asigurare, chirii, recoltele unor moșii, terenuri agricole, proprietăți donate, ce puteau fi vândute cu maxim de profit, chiar mobilier și cărți pentru bibliotecile unor facultăți, că să ofer numai câteva exemple) sporea averea **Universității București**. Iată, de pildă, fondul „**Schiopescu – Episcopul Silvestru Bălănescu**”, cu un capital de 1.827.900 lei, constând inițial din două perechi de case în București, Str. Plantelor Nr. 10-12, din al cărui venit s-au acordat burse și ajutoare studenților de Teologie; Premiul „**Prof. Univ. Valerian Urseanu**”, 1915, constând din chiria unui imobil donat Universității, situat în București, Str. G. D. Palade; Legatul „**Pepița Nicolaus Racoviță**”, 1900, constând în moșia Comita, jud. Dolj, o casă în Craiova, Str. Jules Michelet Nr. 5, o poliță ipotecară de 40.000 lei; Fundația „**Ion Stănescu**”, 1928, care a donat **Facultății de Litere** imobilul din Str. Pictor Grigorescu 5, pentru amenajarea unui cămin studențesc purtând denumirea donatorului. O listă a binefăcătorilor ne dezvăluie statutul social al acestora: Fondul „**Regele Carol I**”, instituit în 1915, prin testamentul Regelui Carol I, constituit dintr-un legat destinat universităților din București și Iași, a ajuns la suma de 612.800 lei. Câteva înalte fețe bisericesti au donat sume impresionante de bani aceleași universități bucureștene; Donația „**I. P. S. S. Vissarion**”,

fost Mitropolit al Bucovinei, Episcop al Hotinului, 1930, 500.000 lei; Fondul „**Arhiereul Ghenadie**”, fost Mitropolit Primat al României, 1906, 211.500 lei; Fondul „**Prof. Preot. I. Mihălcescu**”, 1930, 138.800 lei. Deși sunt sume mai mici, nu putem să nu amintim: Fondul „**Episcop Gherasim Timuș**”; Fondul „**Econom C. Nazarie**”; Fondul „**Episcop Inochentie Kițulescu**”; Fondul „**Arhimandritul Juvenalie Ghighianul**”. Un caz aparte îl reprezintă Fondul „**Vatra Mănăstirii Văcărești**”, 1921, instituit de Ministerul Agriculturii și Domeniilor pentru **Facultatea de Teologie**, constând din 6 ha teren din moșia statului, situate în Vatra Mănăstirii Văcărești.

Cu administrarea acestui teren fusese delegat prof. Dragomir Demetrescu, care voia să întemeieze aici, pe cheltuiala sa, o fermă model pentru studenții de la Teologie. Mari figuri ale culturii române au donat **Universității București** sume importante, mai ales profesorii se numără și ei printre donatori, direcționând diverse sume de bani, prin testamente sau donații, pentru bunăstarea studenților sau a colegilor lor, dintre care amintim: Fondul „**Elena**

„Alma Mater”

și **Adriana**”, 1929, instituit de Prof. Univ. N. Iorga, în amintirea copilelor sale Elena și Adriana, decedate, în valoare de 300.000 lei; Fondul și premiul „**Amintirii**”, instituit de Prof. Univ. V. Pârvan, în amintirea soției sale decedate, în valoare de 163.500 lei; Donația „**Prof. Univ. Simion Mehedinți**”, 1928, în valoare de 297 100 lei; Fondul cultural „**N. Iorga**”, instituit de un grup de intelectuali din Craiova, 1916, în valoare de 27.000 lei; Donația „**Prof. Dr. Ștefan Minovici**”, 1922, valorând 181.400 lei; Donația „**Comitetului de inițiativă pentru sărbătorirea profesorului L. Mrazec**”, 1925, în valoare de 2.064.000 lei; Fondul „**Institutului Filarmonic National**”, donat de Profesor Ion Costescu, 1922, 355.700 lei; Donația „**Angela și Profesor A. Zaharia**”, 1.145.000 lei; Legatul „**Prof. Dr. Stănculeanu**”, 1916, 101.000 lei; Fondul „**Prof. Univ. Dr. Ion Crăciunescu**”, 1899, 145 500 lei; Legatul „**Prof. Dr. Stănculeanu**”, 1916, 101.000 lei; Fondul „**Prof. Dr. Dragomir Demetrescu**”, 1922, 109.700 lei (a se vedea mai sus și Fondul Vatra Mănăstirii Văcărești). Cu sume mai mici menționăm: Donația „**Prof. Dr. I. Cornoiu**”, Donația „**Prof. Dr. Demetrescu**”, Fondul „**Prof. N. Dobrescu**”, Donația „**Prof. D. Boroianu**”, compusă din câteva sute de cărți și dulapuri de bibliotecă. Importanți oameni de afaceri ai vremii au făcut și ei astfel de donații, dintre care amintim: Fondul „**Hilel**”, 1868, 740.900 lei; Fondurile „**Benli-Baici**”, 1878, 38 400 lei, pornind de la două capitaluri: 1000 ruble, respectiv 1000 fiorini austriaci; Fondul „**Josef Halfon**”, 1895, 76.600 lei. La rândul lor, instituții de tot felul au făcut donații Universității București, cum ar fi Fondul Societății Române de Asigurări „**Generală**”, din 1909, 33.800 lei; Fondul „**Căminelor Studențești**”, 851.100 lei; Fondul „**Asistența Universitară**”, 1922, 153.900 lei; Fondul pentru imprimare de cărți pentru studenți, instituit de Ministerul Instrucțiunii, pe când era Ministru G. G. Mironescu, 302.600 lei.

Persoane ale căror nume nu ne mai spun azi mare lucru au făcut și ele acte de caritate, constând în donații: Fondul „**Cecilia și Bazile Dumitropol**”, 1928, 895.800 lei; Fondul „**Filip Corlătescu**”, 1920, 859.900 lei; Fondul „**Simion Simionescu**”, 1920, 453.700 lei; Fondul „**Mina și Lt. Al. Simionescu**”, 1920, 471.200 lei; Fondul „**Maria Enache Manea**”, 1922, 289.700 lei; Donația „**Inginer A. Constantinescu**”, 1922, în valoare de 240.000 lei, 1922; Fondul „**Jeaneta Herman**”, 1914, 223.900; Fondul „**Teodor Stănescu**”, 1920, păstrat

continuare din pag. 5

la Academia Română, 164.300 lei; Premiul „Ion N. Procopescu”, 1923, 139.400 lei; Donația „Iorgu G. V. Stârcea”, 1922, în valoare de 160.000 lei, constând în prețul terenului expropriat din Toboca-Becești, comuna Târnăuca. Din venitul acestei din urmă donații se vor acorda burse studențești, de 4000 lei fiecare: una pentru studiul medicinei române alta pentru studiul medicinei; Donația „Const. C. Eftimiu”, 104.100 lei;

Cu sume mai mici, amintim: Fondul „Ion Procopescu”, Donația „Ecataterina I. C. Bolintineanu”, Donația „Emilia Sima Lebădă”, Fondul „Dida Ion”, Donația „Alex. Didi Florescu”, în amintirea fiului căzut în anul 1917 în luptele pentru apărarea țării, etc Un calcul aproximativ ne face o idee asupra cuantumului acestor active, disponibile Universității București, în sumă de aproximativ 14 000 000 lei. Destinația acestor fonduri era foarte precis formulată: instituirea de burse, ajutoare pentru studenții săraci, pentru sprijinirea unor cămine, cantine, biblioteci. Beneficiari burselor, premiilor sau ajutoarelor erau studenți eminenți, de cele mai multe ori studenți săraci, cadre didactice pensionare, dorința donatorilor sau autorilor legatelor era ca beneficiarii lor să efectueze studii în străinătate, să întocmească lucrări într-un anumit domeniu, medicină, de exemplu, tipărirea unor cursuri universitare destinate studenților sau să fie utilizate pentru îmbunătățirea situației unor cămine sau cantine studențești etc.

Desigur, în zilele noastre, situația este relativ diferită: avem desigur mult mai mulți studenți români care studiază în străinătate. Situația lor este însă radical diferită:

taxele de școlarizare, sub formă de burse, subvenții sau stipendii sunt oferite olimpicii români sau elevilor geniali chiar de către universitățile sau instituțiile de învățământ din străinătate, prin intermediul unor ONG-uri, al căror nume nu vrem să le amintim, fenomenul de „braindrain” (emigrarea persoanelor cu înaltă pregătire sau calificare dintr-o anumită țară) fiind generalizat atât în cazul studenților sau al absolvenților, cât și al profesorilor universitari.

În cazul părinților cu dare de mână, aceste taxe sunt suportate de ei înșiși. Astfel, găsim cadre didactice școlite în România, care predau cursuri în cadrul unor universități de top, din lumea întreagă, la discipline de mare căutare (matematică, informatică, cibernetică, biologie moleculară, fizică atomică etc). Ei sunt bine plătiți, fiindcă marile corporații subvenționează instituțiile de învățământ (nu din motive umanitare ci, evident, pentru deducerea impozitelor) dar, se subînțelege că sponsorul decide politica acelei universități, direcționează cercetările acestor profesori sau studenți geniali, ce vor lucra apoi fie în învățământ, fie la marile corporații. Revenind la ceea ce am arătat mai sus, subliniem acest aspect: modelul de subvenționare a învățământului superior, aplicat în România interbelică, în speță la Universitatea București, valabil și pentru *Academia Română* sau alte universități din țară, nu a fost apanajul unor corporații, instituții financiare etc, ci al unor persoane fizice, care îndeplineau rolul de mecena pentru tinerii studenți, cadre didactice etc. Aceștia o făceau din grijă pentru tinerii studenți, din respect pentru „Alma Mater”.

În România zilelor noastre, din păcate, nu sunt frecvente cazurile de acordare de burse sau subvenții autohtone, oferite unor studenți geniali, de către „mecena” români, aceștia fiind căutați mai ales de către firme de „head hunting” sau, așa cum am arătat mai sus, de către reprezentanți ai unor universități de top din străinătate, care vin în țara noastră să își selecteze viitorii studenți români. Este adevărat că fiecare persoană fizică din România are posibilitatea să direcționeze 3,5% din impozitul pe anul precedent către ONG-uri, instituții de cult (în nici un caz către școli sau universități) sau, în ultimă instanță, pentru instituirea unor burse de studii...

Dar, faptul că salariile sau pensiile din România sunt scăzute, acest 3,5 % din impozit nu aduce un mare avantaj bursierului. Și atunci, când legea sponsorizării nu se referă la facultățile sau universitățile din țara noastră, să nu ne mirăm de ce în topul universităților de prim rang, cele mai bine cotate universități din România sunt la coada clasamentului, de ce ne pleacă elevii, studenții geniali, devenind profesori la universități faimoase din străinătate.

De aceea, rămânem doar cu nostalgia față de predecesorii noștri, care au înțeles cât de importantă este instrucția de nivel universitar în viața unei țări !

Dan Toma **DULCIU**

Viena

Radu Șerban – de la vot de blam la Premiul de Stat!

Am mai spus-o și nu voi conțeni să o spun, șansa astrală a generației mele, care a intrat în viața publică în cea de-a doua jumătate a anilor 60, a fost aceea că am putut întâlni, în facultate sau prin redacțiile revistelor la care ne încumetam să scriem, personalități marcante ale literaturii, artei științei și chiar ale lumii politice, care ne-au onorat cu simpatia și, nu o dată, cu încrederea lor.

Oameni înțelepți și valoroși. În ceea ce mă privește, nu am să ascund nici faptul că am venit în București, la facultate, din Caracal, oraș cu o bogată tradiție culturală și istorică.

Motiv pentru care desfid, ori de câte ori am ocazia, tembelele glumițe despre carul cu proști sau pușcăriile de pe strada Libertății, mai nou asocierea numelui acestei urbe cu un scelerat ale cărui orori au revoltat, pe drept cuvânt, opinia publică.

În schimb, nu vreau să pierd nici-o ocazie fără să reamintesc sau, după caz, să aduc la cunoștința celor interesați, că de aici, de la Caracal și din fostul județ Romanați, s-au ridicat proeminente personalități ale istoriei și culturii noastre. Iar unul dintre numele

care îmi vin numaidecât în minte este cel al compozitorului Radu Șerban, autorul atâtor melodii de neuitat, dintre care, după cum bine știm, „Prieten drag”, cântecul lansat în 1966 și interpretat de Pompilia Stoian este considerat șlagărul românesc de referință a secolului XX.

Am avut ocazia să îl cunosc pe Radu Șerban, sau, mai direct spus pe nenea Radu, încă din anii de liceu când luam lecții de pian de la doamna Sofia Dinu, de la care și el, elev fiind deprinsese tainele acestui magic instrument.

De fapt, la început m-am împrietenit cu nepotul său, Mircea Cebotenco, fiul doamnei Nineta, sora compozitorului, iar, prin el, am făcut cunoștință și am legat o frumoasă prietenie cu vărul său, Răducu, poet de aleasă sensibilitate cunoscut mai degrabă cu semnătura Radu R Șerban sau George Vâlcu. Fiul compozitorului Radu Șerban. Așa că, încă înainte de a veni la facultate, nu scăpam mai nici-o descindere în capitala scumpei noastre patrii fără să trag o fugă la Răducu, prilej cu care, firește, îl vedeam și pe nenea Radu și pe soția sa, doamna Nely. Vizite care, după cum am mai povestit în niște memorii apărute pe această pagină, au fost tot mai dese după ce am devenit student, ca și după terminarea facultății, când am devenit bucureștean cu acte în regulă prin repartii guvernamentale la o publicație centrală.

Două erau, țin minte ca acum, momentele-cheie ale întâlnirilor cu nenea Radu, la el acasă. O dată, atunci când se așeza la pian și ne delecta cu melodiile sale sau cu alte piese ale genului și, deopotrivă, povestirile pe care, cu un har captivant, ni le depăna spre delectare și, de ce nu?, spre a ne fi de învățătură.

Una dintre aceste povestiri este tocmai aceasta legată de o curioasă și, până la urmă, fericită întorsătură a lucrurilor al

cărei personaj principal a fost nenea Radu! Care, pe la începutul anilor '50, adică pe când abia trecuse de momentul debutului, a compus „Lină Cătălină”, melodie care, imediat după lansare a cucerit inimile publicului și aprecierea specialiștilor.

Dar, după cum se întâmplă din păcate atât de des și în lumea artelor, succesul melodiei a fost pentru unii confracți mai degrabă motiv de invidie, așa că unul dintre ei, el însuși compozitor dar dintr-o generație mai vârstnică, l-a acuzat pe autor că face concesii nu numai muzicale ci, de-a dreptul politico-ideologice, jazz-ului american și imperialist!

Acum, ce-i drept – drept rămâne, ritmul și armonia cântecului se pretau de minune la o interpretare care aducea cu foxtrot-ul sau chiar cu swing-ul. De asta m-a convins transcripția melodiei pe care a făcut-o, peste câțiva ani, pianistul de geniu Jancsy Korossy într-unul dintre faimoasele sale potpuriuri. Adică prin 1959, când începuseră să se mai înmoaie, dar nu prea mult, draconicele indexuri ale proletcultismului. Deocamdată, însă, adică la momentul în care se petreceau faptele despre care vă povestesc, încă erau în vigoare dogmele staliniste ale artei cu tendință.

De aceea, nici că a fost prea de mirare dacă același cenzor drastic nu s-a mulțumit să își exprime opinia critică în cercuri de specialitate, ci a cerut ca acest caz de deviere de la linia dreaptă a artei militante să fie discutat public și sancționat cu maximă asprime.

Unde mai pui că la ședința de înfierare tovărășească a fost invitat – și încă ce invitat?! – compozitorul Vasili Soloviov Sedoi. Cel al cărui nume a rămas în anele muzicii ușoare ca autor al acelei superbe melodii „Serile în împrejurimile Moscovei”. Piesă pe care Soloviov Sedoi avea să o scrie ceva mai târziu,

deocamdată el fiind doar invitatul de onoare din țara de unde lumina venea de la Răsărit.

Se deschide, așadar, ședința, acuzatorul public își ține discursul, îl mai susține cineva și tocmai când era gata să se voteze sancțiunea, prietenul și colegul de generație al lui Radu Șerban, compozitorul Vasile Veselovski, ia cuvântul și își spune părerea:

Bine, bine, noi îl sancționăm pe Radu Șerban, dar haideți să ascultăm melodia și să vedem concret unde a greșit el. Poate că, așa, îl ajutam să înțeleagă unde și cât de mult a greșit și, prin asta, îl ajutam să se îndrepte

Idee de mult bun simț și pe care nu prea aveau, nici cerberii, cum să o conteste. Drept care, nenea Radu se așează la pian și, vorba lui „Jazz ați zis? Na-vă jazz!” Și chiar o dată pe ritm de jazz, dar știți de care?, exact unul din ala imperialist și decadent ca la mama lui! Ei bine, acum vine bomba! Fiindcă, din prezidiul unde cam moțăia, se ridică tocmai tovarășul Vasili Soloviov Sedoi, care, uitasesm să vă spun, mai înainte fusese tratat cu ceva votcuță, și nu doar că se scoală ci se așează la pian și începe, împreună cu nenea Radu, o interpretare la patru mâini a melodiei, în cel mai îndrăcit stil de jazz. Apoi, terminând de cântat, îl îmbrățișează pe compozitor îl sărută pe amândoi obrazii și se adresează prezidiului care, și așa, rămăsese cu gura căscată:

- Bravo! Bravo! Foarte frumoasă melodie și o mândrețe de băiat compozitorul ei! Vreți să îi dați un premiu, nu-i așa?

Și uite așa a luat Radu Șerban premiul de stat pentru melodia „Lină Cătălină”!

Șerban CIONOFF

Importanța cunoașterii de sine în afaceri

Socrate spunea: „Cunoaște-te pe tine. O viață nestudiată nu merită să fie trăită.” Înainte de a putea să-i înțelegi pe alții și ce-i motivează, trebuie să te înțelegi pe tine însuși și ce te motivează. Înainte de a-i respecta pe alții și de a-i accepta pe ei și nevoile lor, trebuie mai întâi să te respecti și să te accepți pe tine însuși.

Cunoașterea de sine îți descoperă talentele și abilitățile potențiale. Acceptă-te pe tine ca pe un individ special care merită succesul și abundența pe care viața le poate oferi. În completare, fă-ți un plan pentru a deveni tot ce poți deveni; stabilește un program pentru dezvoltarea ta personală. Ține-ți profesia la cea mai mare stimă, pentru că joci un rol vital în economia lumii. Este important să ai credința că ești indispensabil pentru afaceri și industrie.

Din păcate unii antreprenori s-ar putea să dea greș în recunoașterea importanței proprii afaceri sau/și profesii. Ca rezultat, ei suferă de imagine de sine scăzută, ceea ce induce frica. Iar frica cere alegerea între două reacții naturale: rezistența la schimbare sau renunțarea. Ambele duc la eșuare. De exemplu, unii antreprenori se opun schimbării reacționând defensiv sau certându-se cu angajații, clienții și furnizorii; astfel ei trezesc ostilitate. Iar când aleg să renunțe, o fac din disperare pentru că le-au apărut în cale diverse obstacole, împiedicându-i să înalteze în activitatea lor, să genereze vânzări sau profit la nivel de organizație.

De aceea este atât de important să-ți dezvolti și să-ți menții o imagine de sine puternică și pozitivă. Cunoaște-ți propriile puncte forte și folosește-le. Identifică ariile în care ai nevoie de pregătire pentru a deveni expert în domeniul în care activezi. Cunoașterea de sine este infinit de valoroasă în afaceri. Cunoscându-te pe tine însuși te ajută să-i înțelegi și pe alții, să înțelegi că și ei au slăbiciuni dar și talente și că și ei caută să-și realizeze propriile lor obiective. O imagine de sine puternică, pozitivă, îți sporește abilitatea de a demonstra că aduci valoare tuturor colaboratorilor tăi. Astfel, prin încrederea ta în sine câștigi încrederea și respectul celorlalți.

„Pentru că cineva crede în sine însuși, nu încearcă să-i convingă pe ceilalți. Pentru că cineva este mulțumit cu sine însuși, nu are nevoie de aprobarea celorlalți. Pentru că cineva se acceptă pe sine, toată lumea îl va accepta”. - Lao Tzu

Camelia POTĂRNICHE
Partener LMI Romania

Adolescenții și obiceiurile lor de cumpărare

Generația Z, cei născuți între jumătatea anilor 90 și 2010 reprezintă un segment al populației care nu a cunoscut o lume fără internet sau smartphone. Rețelele sociale sunt pentru ei a doua natură, iar experții în marketing susțin că acest lucru le influențează și modelează felul în care aleg să cumpere atât în mediul online cât și în viața de zi cu zi. Crescuți într-o cultură în care shopping-ul este considerat un hobby, o activitate socială sau un mod de relaxare ei sunt obișnuiți să afle și să fie la curent cu trend-urile prin intermediul rețelelor sociale.

Reprezentanții generației Z percep brandurile pe care le consumă ca pe o reflecție a propriilor valori și un mod de comunicare a ceea ce sunt sau doresc a fi. Adolescența marchează o etapă importantă a socializării consumatorului în care cunoașterea și înțelegerea ideii de brand, preț sau advertising devin mai complexe. Totodată se dezvoltă și dorința de integrare și de conturare a unui sens al identității. Preadolescenții și adolescenții apelează la grup pentru nevoile lor sociale și pentru dobândirea unui sentiment de apartenență. Astfel, treptat, ei vor ajunge să asocieze brandurile cu idei și simboluri a ceea ce vor să fie. 61 Brandurile pe care copilul le va alege vor fi relaționate cu conceptul de sine, apartenența la grup și caracteristicile celorlalți care aleg același brand. Adolescenții folosesc brandurile pentru a comunica simbolic lumii cine sunt și cum doresc să fie percepuți. Cu toate că marea majoritate a adolescenților se consideră originali, nepotrivii pentru a fi încadrați în anumite stereotipuri, constatăm că, de cele mai multe ori gusturile și alegerile lor în materie de branduri sunt cam aceleași.

Una dintre explicații ar putea fi faptul că aleg ceea ce este „cool” sau în trend. În 2012 Fitton, Read, Horton și Little, au încercat să stabilească o ierarhie a ceea ce este cool 62. La baza este „a avea lucruri cool”, la mijloc „a face lucruri cool” iar în partea superioară „a fi cool”. Deci, dacă un adolescent vede pe cineva cool care face lucruri cool și folosește un anumit brand, acel brand devine cool. Pornind de la această premisă, influencerii care sunt considerați cool de către adolescenți au puterea de a transforma un brand într-un favorit al următorilor săi.

Factorul „cool”

Mereu în căutarea acceptării și incluziunii sociale, în special în grupul de referință, adolescenții folosesc produsele și brandurile drept instrumente pentru crearea unei identități.

Ideea de cool este, pentru mulți adolescenți, o exprimare naivă a proiecției sinelui ideal.

Concept abstract, acesta încorporează ideea de exclusivitate, de atribute dezirabile accesibile unui grup restrâns de persoane. Marketingul și publicitatea au fost factori care au contribuit decisiv la modelarea acestei noi valori adoptate extensiv, mai ales în rândul tinerilor. Brandurile au reușit să pătrundă în fibra vieții sociale a adolescenților provocând o alterare a structurii și interacțiunilor din cadrul acesteia. Consumul a devenit o modalitate de relaționare iar produsele cool un liant social pentru grupurile de adolescenți.

Cool are o nuanță de rebeliune, de dorința de nerespectare a normelor și regulilor și, inclusiv, o doză de pericol. În antiteză voită cu lumea adulților, devine astfel element separator între generații.

Pericolul apare atunci când adolescentul nu mai regăsește în adult un exemplu demn de urmat (role model) iar comportamentul său este ghidat doar de dorința de a fi cool, plasându-se în opoziție cu valorile transmise de părinți, profesori, etc. Vitală pentru dezvoltarea corectă a copiilor și adolescenților, relația cu adultul este subminată de anumite mesaje publicitare. Locul lăsat liber de adult este ocupat, în contextul social media, de influenceri. Aceștia sunt un fel de părinți cool sau prieteni care înțeleg ce vor adolescenții și știu mereu ce este în trend.

Activitatea pe rețelele de socializare a devenit una dintre modalitățile cele mai folosite de brand pentru a comunica cu publicul și, mai ales cu segmentele vizate. Interacțiunea zilnică poate aprofunda relația dintre brand și consumator, poate spori angajamentul emoțional și loialitatea. Percepțiile, gândurile și opiniile împărtășite de către consumatori pot deveni surse importante de informații ce pot ajuta brandul să își adapteze eficient strategiile de marketing. În acest context, influencerul acționează ca un intermediar între brandul pe care îl promovează și public.

Eul ideal digital, conceptul de sine și branding personal

Imaginile publicate de Instagram, în special autoportretele (selfies) ajută la crearea și consolidarea unui personal brand. Această imagine a eului digital se formează prin atenta selectare și utilizare a instrumentelor de editare puse la dispoziție de platformă dar și prin abordarea unor anumite atitudini, posturi și limbaj corporal. Acest lucru este valabil pentru majoritatea utilizatorilor, dar caracterizează mai ales profilurile influencerilor. Ei caută să se diferențieze, să iasă în evidență, să fie originali, dar totuși să se și încadreze în tendințele actuale.

Scopul postărilor este prezentarea în fața publicului a unei imagini unitare și coerente a alter-ego-ului digital. Acest construct înglobează atât aspecte ale imaginii persoanei despre sine (eul real), dar și așteptările proprii și ale celorlalți (eul ideal). Conflictul apare atunci când, în loc să se încerce îmbunătățirea eului real până la aducerea lui în același plan cu eul ideal, eul real se devalorizează și se pierde în procesul de atingere a eu-lui ideal fals, construit digital. Se poate naște de aici o confuzie puternică în care individul pierde legătura cu eul real și își construiește conceptul de sine „plecând de la un eu artificial, distorsionat și în afara contextului real; un eu care se compară cu alte eu-uri ideale și artificiale, care sunt tot mai exigente cu ele însele.

Ana Maria GRIGORIU

Reuniune cu reprezentanții comunității românești la Ambasada României din Spania

La 12 aprilie 2022, Ambasada României în Regatul Spaniei a organizat, în format hibrid, o reuniune cu reprezentanții comunității românești de pe plan local.

Această întrevvedere reprezintă una dintre primele inițiative ale ambasadorului României în Regatul Spaniei, George Gabriel Bologan, care și-a început mandatul la Madrid în urmă cu aproximativ două săptămâni, după o lungă experiență în Italia.

Datorită sensibilității manifestate constant față de dialogul direct cu comunitatea, ambasadorul George Bologan a susținut importanța organizării acestei prime reuniuni, pentru a face cunoștință cu reprezentanții comunității de români din Spania și pentru a afla totodată exigențele acestora, stabilind încă de la început bazele unui dialog deschis, sincer și constructiv.

La reuniune au fost prezenți șefii oficiilor consulare ale României din Spania, atașatii pe probleme

de muncă și sociale și atașatii de afaceri interne din cadrul Ambasadei României la Madrid.

Pe durata evenimentului, reprezentanții comunității de români au luat cuvântul și au semnalat o serie de probleme întâmpinate pe plan local, precum și sugestii de îmbunătățire a relației de colaborare cu misiunea diplomatică în domeniul cultural, economic și academic.

Unul dintre principalele subiecte abordate a fost dubla cetățenie română-spaniolă. Ambasadorul a folosit această ocazie pentru a asigura că interesul comunității românești pe această temă este susținut la nivelul misiunii diplomatice și va fi în permanență adus în discuție, cu prioritate, în dialogul cu autoritățile spaniole de resort. În context, a atras atenția conașionalilor cu privire la importanța de a respecta principiul suveranității statutului spaniol, singurul care poate decide condițiile și momentul în care poate fi schimbată legislația în domeniu.

A fost, de asemenea, abordată solicitarea venită din partea unor cetățeni români de modificare a formatului documentului care atestă reședința cetățenilor români în Spania. Cu acest prilej, ambasadorul a precizat că acest document este emis de autoritățile spaniole tuturor cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene care se înscriu

în Registrul Central al Străinilor, neconstituind, astfel, în niciun moment un act de discriminare la adresa comunității de români.

Ambasadorul George Bologan a încurajat comunitatea de români să participe activ în dialogul cu ambasada și să acționeze unitar, indiferent de activitățile desfășurate pe plan local pentru a promova imaginea pozitivă a țării noastre în Spania. Ambasadorul a sugerat câteva inițiative care pot veni în sprijinul coagulării comunității de români, prin organizarea de evenimente comune cu prilejul celebrării Zilei Naționale, organizarea unui Festival de Film românesc pe plan local, a unui festival de promovare a talentelor românești, precum și activarea Ligii studenților din Spania.

“Invitația pe care o adresez tuturor cetățenilor români din Spania este să fim împreună parte din echipa României, o echipă câștigătoare în care respectul reciproc, încrederea și unitatea sunt cuvinte cheie. Vă invit să fim mai empatici unii cu ceilalți, să dăm dovadă de solidaritate și împreună să consolidăm unitatea și prosperitatea națiunii române în familia europeană”, a declarat ambasadorul României.

Nu în ultimul rând, ambasadorul George Bologan a informat că șefii oficiilor consulare din Spania vor avea o reuniune de lucru pentru a discuta principalele probleme semnalate de conașionali, respectiv pentru a consolida o abordare coordonată, uniformă și eficientă a activității consulare în sprijinul comunității din Spania.

Facebook: Ambasada României în Spania

Reuniune de lucru a dlui. Bogdan Stănescu, consul general al Consulatului General al României la Sevilla cu dl. Angel Juan Pascual, președintele Camerei de Comerț Cadiz

În continuarea activităților de diplomație economică desfășurate de către Consulatul General al României la Sevilla, a avut loc astăzi, 21 Aprilie, întâlnirea dlui Bogdan Stănescu, consul general cu dl. Angel Juan Pascual, președintele Camerei de Comerț Cadiz.

La întâlnire au participat și Dl. Fernando Estrella, Consul onorific al României la Cádiz, Dl. Miguel Urraca, Secretar general Camera de Comerț Cadiz și Dl. Manuel Alvarez, Director Relații Internaționale.

Principalul obiectiv al acestei reuniuni de lucru l-a constituit pregătirea organizării unei mese rotunde, la care vor participa membrii ai mediului de afaceri din provincia Cadiz, alături de CG Sevilla și Biroul de Promovare Comercial-Economică din cadrul misiunii diplomatice române la Madrid.

Obiectivele urmărite prin organizarea acestui proiect sunt familiarizarea agenților economici locali cu mediul de afaceri românesc, cu accent pe potențialul țării noastre ca destinație pentru investițiile spaniole.

Inițiativa CG Sevilla, ce se va organiza în colaborare cu Biroul de Promovare Comercial-Economică din cadrul Ambasadei României la Madrid și Camera de Comerț Cadiz, vine în continuarea evenimentelor similare, ce au avut loc la Sevilla, Malaga și Merida, făcând parte din seria acțiunilor de promovare economică, dezvoltare și inițiere de noi proiecte în acest domeniu, între agenții economici români și mediul de afaceri din circumscripția consulară CG Sevilla.

Facebook: Consulatul General al României la Sevilla

Întâlnire cu reprezentanți ai mediului asociativ românesc din diaspora organizată de Departamentul pentru Români de Pretutindeni-DRP

dar și o serie de informații de interes general, precum recensământul organizat în România, au fost principalele teme din cadrul videoconferinței din 7 aprilie 2022, cu peste 130 de reprezentanți ai mediului asociativ românesc din diaspora.

Secretarul de stat Gheorghe Cârciu alături de echipa DRP, au răspuns întrebărilor punctuale ale românilor din țări precum Italia, Belgia, Marea Britanie, Germania, Austria, Spania, Luxembourg etc. care au vizat fie anumite condiții de eligibilitate din Ghidul Beneficiarului, devizul de cheltuieli sau perioada de desfășurare a anumitor propuneri de proiecte care au fost trimise.

cunoaștem, să vă înțelegem mai bine dificultățile cu care vă confrunțați în afara granițelor și bineînțeles să vă oferim sprijin dar, în același timp, să venim cu soluții concrete împreună cu celelalte instituții ale statului român. Suntem în slujba dumneavoastră, a românilor de pretutindeni și doar împreună vom reuși tot ce ne-am propus!” a declarat secretarul de stat Gheorghe Cârciu.

“Mulțumim reprezentanților misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României care au fost alături de noi și ne bucurăm pentru colaborarea excelentă pe care ne dorim să o continuăm în beneficiul cetățenilor români din străinătate.”

Finanțările nerambursabile puse la dispoziție de către Departamentul pentru Români de Pretutindeni (DRP)

“Vă mulțumesc pentru că ați dat curs inițiativei noastre de a ne reuni periodic să schimbăm idei, să ne

Departamentul pentru Români de Pretutindeni

IDENTITATEA NATIVĂ

Dan ȘALAPA

Știm despre Iisus că este evreu din Nazaret, născut prin forța împrejurărilor la Betleem, că este alb, iar după un film celebru, semnat de Franco Zeffirelli, are păr blond șaten, ochi albaștri.

Dar mai știm că au existat, există teorii care demonstrează - nu dezbaterem aici, pe larg, argumentele lor - cum că el ar fi de culoare, poporul său venind la un moment dat din Egipt, unde există și o astfel de populație, Africa fiind continentul acestei populații, dar și considerat leagăn al populației.

Apoi, altă teorie afirmă că Iisus ar fi și de origine traco-getă prin tatăl său pământean, Iosif, ca nume biblic, înrolat în armata romană din străvechea Dacie și ajuns cu legiunea din care făcea parte în Israelul antic, în Nazaret, ca ocupant imperial al Asiei Mici.

Ortodoxia îi impune pe Iisus ca fiu al lui Iosif și al Mariei, știm, acceptăm ca și creștini acest lucru, dovezile Scripturilor fiindu-ne suficiente, dar mai ales învățătura Lui.

Din această perspectivă, din interiorul acestei biografii, stăruim pe faptul că Iisus este revendicat ca fiind nativ din mai multe locuri ale lumii, și mai știm că el, sau oricine dintre noi, nu poate fi decât dintr-un singur loc ca naștere.

Dincolo de teorii, de controverse, de dezbateri teologice sau laice, iată, rămâne locul nașterii ca spațiu identitar, de origine.

Știm despre Iisus că vine din Nazaret, se naște în Betleem, într-o anexă a unui negustor, în unele legende întruchipat de soțul celei care o ajută la naștere pe Maica Domnului să-i dea viață pământeană, soția gazdei devenind peste vremuri simbolul moașelor - femei cu mâini de aur, cum spune legenda lor - iar soțul acesteia, proprietarul - negustor, moșul, personaj pe care unele legende îl asociază lui Moș Crăciun.

Iisus se naște în Betleem și moare în Ierusalim, pe dealul Golgotei. Iisus a trăit, deci, între cei din poporul

din care venea pe linia părinților săi pământeni, Iosif și Maria, aici, între ei își desăvârșește opera mesianică, aici, cu ei suferă, se bucură, îi ajută, îi învață, îi sprijină, îi dojenește spiritual ori chiar mai energic; aici, între ei, înfruntă soarta potrivnică, își duce umiliința și își primește pedeapsa, aceea a răstignirii pe cruce, pe ei, în primul rând, îi salvează sacrificându-se în numele lor ca Fiul al Domnului, mai apoi, ca simbol al mântuirii tuturor celor care cred în opera lui, în mesajul Lui ca Fiul al lui Dumnezeu.

Iisus s-a oferit ca exemplu, ca model lumii întregi rămânând în lumea care ni l-a dat, lumea țării lui natale, a poporului său, propovăduind în limba poporului său, niciodată lepădându-se de originea sa, de limba sa, de părinții săi, de Nazaretul părinților lui ori de locul nașterii sale, ceea ce nu l-a împiedicat să devină ceea ce a devenit, un întemeietor de religie, un simbol trans-existențial, o valoare sacră supremă, un uman sublimat de dumnezeire, o parte a Sfintei Treimi, alături de Tatăl și de Duhul Sfânt, care Treime încorporează Speranță, iubire, Credință, Nemurire.

Ce vrem a spune este că nu trebuie să te dezrădăcinezi ca să faci ceea ce vrei să faci, simți că poți să faci. Vrem să spunem că a propaga prin lume, astăzi sau oricând, idei precum că nu contează spațiul natal, țara de origine, limba și datinile poporului din care vii - „te tragi”, cum se spune - este eronat, este periculos chiar pentru civilizația umană, care s-a întemeiat tocmai pe diferențe culturale, dar nu opuse în sens distructiv, ci creator, complementar.

Exemplul vieții și al marii opere spirituale, absolute pe care ni l-a dat Iisus este unul din spațiul sacralității, spațiu de care avem nevoie ca oameni, oricum ar fi acest spațiu definit ori configurat în oricare dintre religiile lumii, dar exemple de astfel de atașament față de valorile comunității din care vii ca descendentă și printre noi, oamenii de rând, așa cum sunt marii voievozi, marii oameni întemeietori de limbă și cultură - poeți, pictori, muzicieni, teologi etc. - ori oameni de știință, sportivi, astronomi, cosmonauți etc. etc.

Nu este nevoie, deci, să aplecăm urechea la îndemnuri de destructurare identitară ca națiune, ca artă și cultură proprie satului, regiunii ori țării de unde vii, chiar a continentului tău.

Există între toate aceste culturi ale popoarelor și asemănări și deosebiri, trebuie doar să le recunoaștem, apoi și să le păstrăm ca pe niște legitimații pentru că ele ne dau măsura originii și matricei natale, spirituale, dincolo de o stare materială care poate fi mai bună sau mai puțin bună, perfectibilă ori ușor de pierdută...

Ceea ce rămâne neschimbat este dimensiunea umană și spiritul acesteia, dat de mama și tatăl tău, de pământul din care ei și-au tras seva nașterii și a devenirii, iar tu, la rândul tău, vei face prin natura lucrurilor, la fel.

De aceste puncte identitare naturale nu poți să scapi, așa cum nu poți scăpa de umbra ta, de carnea ta, de gândul tău, de sufletul tău, de mama și de tatăl tău.

Poboru, Cornățelu

Monumentele de arhitectură din zona etnografică Olt, civile sau comunitare, ridicate din lemn sau zid sunt valoroase prin arhitectură, tehnica de construcție, elementele decorative și prin tipologie.

Numărul monumentelor din această zonă este apreciabil în comparație cu suprafața ei. Totuși, construcțiile din lemn care se păstrează reprezintă doar o parte din numeroasele monumente de acest fel care au existat în perioada medievală. Frecvența lor a fost determinată de nivelul economic scăzut, dar și de prezența pădurilor întinse care furnizau lemnul necesar construcțiilor.

Defrișarea masivă a pădurilor, după tratatul de la Adrianopol (1829) a avut ca rezultat adoptarea unor tehnici de construcție și materiale noi (cărămidă, țiglă, tablă); ca urmare, monumentele de lemn încep să se împutineze, fiind înlocuite cu cele de cărămidă.

Comparând casele țărănești din zonă cu monumentele comunitare de factură populară constatăm între cele două categorii o serie de similitudini, dintre care se detașează cu

BISERICI DE LEMN DIN JUDEȚUL OLT

pregnantă câteva: folosirea cununilor dispuse orizontal și prinse la capete în „cheotori”, orientarea longitudinală a construcțiilor, prezența pridvorului mărginit sau nu de balustradă cu stâlpi, predilecția pentru folosirea elementelor de decor sculptat sau crestă. Toate aceste asemănări, explicabile prin fondul tradițional comun, utilizarea acelorași materiale de către meșterii constructori au contribuit la unitatea arhitecturii în acest spațiu românesc.

În ceea ce privește monumentele de lemn cu caracter comunitar este de remarcat faptul că planurile au ca punct de pornire construcții de lemn din gospodăria țărănească, adaptate altor funcționalități.

Tipologic, monumentele țărănești din lemn din zona Olt se înscriu în planurile caracteristice Munteniei. Astfel, întâlnim monumente din lemn de valoare deosebită la Ibănești (1785), Aluniș (1811), Cornățelu (1806), Topana (1818) și monumentele de zidărie de la Vitomirești (1803), Optați-Măgura (18703), Făgețelu din Deal (1822), Scornicești-Șuica (1818) etc.

Cele mai vechi monumente din lemn erau lipsite de pridvor. Acesta a fost adăugat începând din secolul al XVIII-lea, după modelul caselor țărănești sau sub influența arhitecturii de zid brâncovenești (Ibănești, Curtișoara). La construcțiile vechi, pridvorul este în general îngust și se sprijină pe patru stâlpi (de lemn sau de zidărie) legați între ei printr-o balustradă sau pălmar; la construcțiile noi pridvorul este

larg, având șase stâlpi, patru frontali și doi laterali.

Ciopliturile și creștăturile stâlpilor și ale grinzelor superioare conferă monumentelor din lemn multă eleganță. Monumentele de dimensiuni între 10-20 m lungime și 4-7 m lățime sunt ridicate pe unul sau două rânduri de tâlpi groase care constituie baza edificiului. Pereții sunt formați din cununi orizontale prinse în colțuri în „cheotori”. Numai în Vitomirești pereții edificiului sunt alcătuiți din bârne mai scurte, încheiate cu câte un stâlp montat. Monumentele din zid au fundație din piatră, pereții de cărămidă și acoperișul de șifă, tablă sau țiglă.

Leleasca, Ștefănești

Monumentele din lemn din zona Olt sunt remarcabile prin bogăția elementelor sculptate: brâu în formă de funie împletită, ancadramente la uși și ferestre, stâlpi ciopliți, console în formă de cap de cal modelate cu

Tătulești, Momaiu

măiestrie. Grinzile de deasupra stâlpilor sunt de cele mai multe ori cioplite, constituind o succesiune de arcade decorate cu motive crestăte sau cu reliefuri. Pălmarul format din scânduri dispuse vertical are, la unele monumente, un decor traforat.

Deosebit de valoroase prin decorația exterioară sunt monumentele de arhitectură de la Sâmburești (1611), Ibănești (1785), Făgețelu (1805), Cornățelu-Poboru (1806), Leleasca (începutul secolului al XIX-lea).

Monumentele sunt decorate în exterior cu brâie în formă de funie, toruri cu un rând de zimți dedesupt, firide înalte cu colțurile de jos teșite, terminate la partea superioară cu un arc frânt, stâlpi cu creștături, ancadramente de uși și ferestre împodobite cu motive geometrice și vegetale, cosoroabe cu arcade adânci, console cu terminații în formă de cap de cal.

Deși monumentele cu caracter comunitar din zonă nu depășesc 200 de ani - cu excepția celei de la Sâmburești (1611) - ele ilustrează tipuri mai vechi și de aceea au, pe lângă valoarea artistică, o mare valoare documentar-istorică.

Un punct de referință pe harta Bucureștiului

Institutul Național de Geriatrie și Gerontologie "Ana Aslan"

În anul acesta, parcă mai bogat în aniversări decât alții, marcăm împlinirea a 125 de ani de la dispariția ilustrei savante, Acad. Prof. Dr. Ana Aslan, o somitate în domeniul geriatriei și gerontologiei, și totodată a 70 de ani de la înființarea primului institut de geriatrie din lume. În acest context este pentru noi un fericit prilej de a evoca personalitatea unei ilustre Doamne a medicinei românești și, în același timp, a renumitei sale instituții, cunoscută în întreaga lume: Institutul Național de Geriatrie și Gerontologie "Ana Aslan".

Mai întâi, să rememorăm biografia patroanei spirituale, viața și activitatea aceleia a cărei recunoaștere internațională era unanim apreciată: Acad. Prof. Dr. Ana Aslan a fost numită **președinte de Medicină Profilactică și Igienă** de către Organizația Mondială a Sănătății (OMS) în 1959, a fost membră a unor prestigioase societăți (**Societatea Americană de Gerontologie, 1965, membră a Academiei de Științe din New York, 1968**), reprezentanta României la ONU pentru domeniul gerontologiei. Din nefericire, medicul și savantul român nu a fost în atenția juriului pentru decernarea **Premiului Nobel** pentru medicină.

Personalitate legendară a științei medicale din țara noastră, biografia sa profesională începe în timpul **Primului Război Mondial**, ca asistentă medicală, pe frontul de la Iași, dându-se îngrijirii soldaților români în spitalele militare.

Stabilită la București, după terminarea Primului Război Mondial, aceasta, deși era tânără studentă, are șansa să lucreze cu renumitul neurolog Gh. Marinescu, începând cu anul 1919. Confirmând setea sa de cunoaștere, Ana Aslan își finalizează studiile cu un doctorat în fiziologie cardiovasculară, sub îndrumarea marelui savant fiziolog, Daniel Danielpolu (1922-1924).

După o perioadă de aproape 3 decenii în lumea spitalelor, la catedră sau în cercetare, în anul 1949 Ana Aslan devine șefa Secției de Fiziologie a **Institutului de Endocrinologie din București**, punctul de plecare al carierei sale de gerontolog, colaborând cu profesorul C. I. Parhon, întemeietorul primei Catedre de Endocrinologie din lume (1933), director al **Institutului de Endocrinologie și al Institutului de Gerontologie și Geriatrie**, înființat în anul 1952. Acesta din urmă, prima instituție din lume de o asemenea factură, a constituit un model de urmat pentru țările dezvoltate, recunoscut ca atare de OMS, în 1964, în domeniul curativ dar și de cercetare.

Cum majoritatea afecțiunilor degenerative se manifestau la persoanele în vârstă (afecțiuni reumatologice sau

osteoartrite), Ana Aslan a administrat pacienților săi procaină (novocaină), studiind totodată și efectele de durată. Prima constatare: acest produs era eficient în îmbunătățirea tulburărilor distrofice (procese degenerative în zona aparatului muscular), la persoanele de vârstă a treia

Continuând cercetarea, în laboratoarele acestui institut s-a reușit să se sintetizeze o moleculă de procaină într-o nouă formulă chimică (celebru Gerovital H3), produs miraculos, venerat de unii medici, obținând Brevet OSIM 42270/1958, sub numele **„Gerovital H3: Produs procaină pentru tratarea bătrâneții și a altor boli metabolice și nutriționale”**.

Formula produsului a fost considerată secret de stat, deși au existat nu mai puțin de 150 de laboratoare din lumea întreagă, care au încercat să sintetizeze un produs similar și să concureze faimosul **Gerovital H3**.

Cu toate că nu a primit autorizare de folosire în SUA, în 1982, **Gerovital H3** a primit totuși aprobare pentru distribuție în peste 30 de țări ale lumii. Ana Aslan, inventatoarea acestui produs, împreună cu colectivul condus de ea, a demonstrat întregii lumi următoarele: studiile clinice, efectuate pe aproape 300 000 de pacienți, au dovedit următoarele rezultate ale tratamentului cu procaină la pacienții vârstnici: reducerea depresiei și a anxietății; creșterea dorinței de a trăi; creșterea capacității fizice și intelectuale, în special în ceea ce privește recuperarea memoriei și a facultăților auditive, vizuale și olfactive; îmbunătățirea aspectului pielii și părului; reducerea petelor de vârstă și a keratozelor; creșterea tonusului muscular și a mobilității articulațiilor; creșterea părului și repigmentarea, pe lângă normalizarea tensiunii arteriale.

În plus, s-a confirmat efectul benefic al acestui tratament, care produce o acțiune stimulantă asupra regenerării ficatului, mucoasei gastrice și a măduvei osoase, dar și asupra regenerării fiziologice și morfologice a mușchilor striati și a sistemului nervos periferic. Continuând cercetările, Ana Aslan a dezvoltat, împreună cu farmacistă Elena

Polovrăgeanu, un alt produs minune, **„Aslavital”**, care atenuează efectele adverse ale îmbătrânirii asupra pielii, brevetat și fabricat industrial din 1980.

Sediul central al Institutului Național de Geriatrie și Gerontologie **„Ana Aslan”**, o clădire dreptunghiulară, lungă de 70 m, cu trei nivele, înconjurată de un parc mirific, situat în str. Mănăstirea Căldărușani nr. 9, este un imobil construit în anul 1894 de către Regina Elisabeta, care poartă semnătura marelui arhitect Ion Mincu. Impresionează decorul ceramic, în stil autentic românesc. Culoarul central din interior este decorat cu mozaicuri, în timp ce exteriorul este alcătuit din simboluri ale tuturor regiunilor României, în teracotă verde. Din punct de vedere funcțional, schema gândită de Acad. Prof. Dr. Ana Aslan pune în prim plan cercetarea științifică, experimentală, înființându-se laboratoare de fiziologie, imunologie, biochimie, biofizică, genetică și cultură tisulară, patologie și histochimie, în timp ce ambulatoriul asigură îngrijiri geriatrie pentru întregul București. Savanta româncă preconiza realizarea unui sistem profilactic de îngrijire a sănătății, disponibil gratuit pentru întreaga populație, încât aceasta să poată trăi ani îndelungați cu demnitate și sănătate. Ana Aslan a reușit să creeze o asistență publică vastă, în domeniul geriatric, nu numai în domeniul tratării simptomatologiei deja instalate, ci și în cel profilactic. Ca urmare, înainte de 1989 existau în România 218 clinici de geriatrie, iar fiecare român a obținut posibilitatea de a beneficia de trei tratamente gratuite pe an, deci o cură geriatrică eficientă! În acest timp, au apărut și primele clinici hoteliere de geriatrie, cum au fost acelea de la Park Hotel - București (1974), Eforie Nord, Techirghiol, Călimănești, etc. Tot atunci, Ana Aslan a reușit să creeze o modernă secție de geriatrie la Otopeni (1974), situată într-un parc întins pe 11 hectare, cu cele mai moderne condiții de examinare medicală de înaltă calificare și de îngrijire în condiții hoteliere de cinci stele, unde a avut ca pacienți de la politicieni de top, regi, regine, șefi de stat, vedete internaționale, până la oameni simpli. La Institutul central din București, ca și la Otopeni, se făcea coadă la tratamentul Acad. Prof. Dr. Ana Aslan. Spre sfârșitul vieții, Acad. Prof. Dr. Ana Aslan a oferit cu generozitate o mare parte din know-how-ul său unor centre de excelență, care sunt adepții metodei propuse de Ana Aslan. Din păcate, Ana Aslan-Vasilichia a murit la 20 mai 1988, la vârsta de 91 de ani, fără a avea moștenitori legali sau testamentari, întreaga masă succesorală a revenit Statului Român.

În urmă cu patru decenii, fondatoarea acestui institut manifesta o vitalitate debordantă. Astfel, la data de 28 sept. 1981, Acad. Prof. Dr. Ana Aslan, aflată la cea de a 5-a vizită în Spania, participă la deschiderea unui centru pentru combaterea bătrâneții, care îi poartă numele: **Institutul Spaniol Ana Aslan**, care făcea parte, la acea dată, din lanțul de 150 de centre răspândite în întreaga lume. Institutul se afla în **Complexul Azca din Madrid (Centro Azca, Plaza Pablo Ruiz Picasso de Madrid)**, purtând numele de **Hispanic Aslan**, de fapt versiunea spaniolă a **Institutului Ana Aslan de la București**, unde lucrau, atunci, circa 25 de specialiști: specialiști în geriatrie, cardiologi, chirurși plasticieni, dermatologi, ginecologi, reumatologi, psihiatri și un număr de experți - lucrători de la o instituție privată, o societate pe acțiuni - pacienții având peste șazeci de ani. Îngrijirea pacienților costa atunci aproximativ 75.000 de peseta, indiferent dacă tratamentul dura o lună sau opt.

Medicamentul minune, celebrul Gerovital, care nu are efecte secundare, prelungind viața activă a oamenilor, este vândut și azi în Peninsula Iberică, exclusiv în farmacii. Acesta este doar un exemplu asupra modului în care este promovată această epocală descoperire a școlii medicale românești. În prezent, la nivelul anului 2022, mai există câteva centre renumite, unde se practică veritabile cure de întinerire: Elveția, Germania, Spania, SUA, Cehia, Egipt și, desigur, România.

Se cuvine să aducem mulțumiri colectivului de medici și cadre medicale, care dovedesc prin pasiune și dăruire, prin înaltă pregătire științifică, faptul că sunt demni urmași ai celei care a dat strălucire unei nobile profesii, dedicată vieții și sănătății oamenilor, Acad. Prof. Dr. Ana Aslan.

Constantin Brâncuși povestit de Petre Pandrea (II)

„După pravila ordinii etico-juridico-militare a împăratului iberic Traian, în Oltenia a apărut Pravila lui Mihai Bravu și a aghiotanților săi, frații Radu, Stroe și Preda Buzescu, cu ocina lor în satul Călui, scăldat de apele Oltețului.” – Constantin Brâncuși

Însă, Brâncuși nu a uitat niciodată solul biologic și spiritual din care a răsărit. Pentru Pandrea, **„Brâncuși este eminescian român și stoic oltean.”** Când Pandrea îi vorbește lui Pandrea despre nu știu ce cod saxon vechi, Sachsenspiegel, **„Oglinda saxonilor”** sculptorul îl repede astfel: **„Tu ești lehău și scrib! Nu le zicea Ion Creangă lehăi la avocați? Vai de capul tău! Caută să formulezi Pravila noastră craioveană pe un cod etico-estetic și pune-o pe paragrafe și pe pogoane de hârtie cu exegeze, cum fac belferii tăi la Berlin, Paris și București. Eu, Constantin Brâncuși, lucrez în daltă și cu mistria...”** . Vexat, aș zice, de snobismul lui Pandrea, Brâncuși îl muștră de la înălțimea vârstei și a experienței sale, dar mai ales a rădăcinilor spirituale pe care nu și le smulse odată ajuns cineva în Paris: **„Pravila noastră de la Craiova este realitatea lui Tudor Vladimirescu, de la 1821, este Proclamația de la Islaz a Popii Radu Șapcă și Pravila mea de la Paris. Nu mă mișc cu o iotă.”** Pandrea descrie Pravila de la Craiova ca formându-se în sute de ani din **„proverbe, basme, legende și versuri populare, ca un cod etic, stoic și rural.”** Polemizând cu un monograf francez (**„Nu este vagabondul exotic și ciobanul lui Jean Cassou”**), Pandrea afirmă că Brâncuși era pe deplin format la cei 28 de ani câți avea când a atins capitala Franței. Tot Pandrea, căruia trebuie să-i facem credit, în ciuda stilului său marcat de un vitalism adesea subiectiv, dominat de un furor al expresiei cum rar întâlnim în literatura noastră memorialistică, reproduce cuvintele lui Brâncuși: **„moșnenii olteni sunt boieri de la facerea lumii. Aristocrații de aici și bancherii de pe ulițele Parisului sunt niște mascarale și niște lepădături ofilite, incapabile de muncă și de rânduială, fără vlagă și fără snagă.”** Prea fericita Oltenie, cum o numește Pandrea cu expresia istoricului Ion Ursu, a fost ferită de incursiunile tătarești și poloneze, care au lăsat urme adânci în Moldova și Muntenia. Pandurii, mult exaltați de Pandrea și Brâncuși, s-au format ca grupuri organizate militar care luptau contra otomanilor, în vreme ce bietul Stat Ilfovean (Bucureștii, adică) ar fi plătit o cruntă vasalitate din a cărei stupoare nu ieșim nici azi. Cumva fălos, Pandrea ne spune că oltenii ar fi fost, în acest sens, bursierii istoriei României: au primit răgaz de la istorie, așa cum alte provincii nu au reușit să aibă. Bucureștii ar fi, de fapt, un hinterland al Olteniei, numai bun pentru afaceri! Exagerări oltenești, realități

istorice? Putem întreba istoricii. Cert este că Pandrea, care dorește să reconstituie traseul spiritual și etic al lui Brâncuși ne asigură că **„după pravila ordinii etico-juridico-militare a împăratului iberic Traian, în Oltenia a apărut Pravila lui Mihai Bravu și a aghiotanților săi, frații Radu, Stroe și Preda Buzescu, cu ocina lor în satul Călui, scăldat de apele Oltețului.”** Ei, și ce avea Brâncuși cu astea, veți zice? Polemizând cu Petru Comarnescu, în revista **„Meridian”**, fondată de Tiberiu Iliescu la Craiova, Pandrea explică faptul că anarhismul său, discutat polemic în epocă, provenea nu **„din placenta organică, rurală și moșneană păstrată integral de Brâncuși la Paris, ci din faptul deștărării. Acest fapt a creat impasul și crizele psihice.”**

Pandrea explică într-o pagină dihotomia dezrădăcinare/deștărare. Brâncuși ar fi fost deștărat, dar nu dezrădăcinat: **„Fără a fi un dezrădăcinat pesimist și limfatic, C. Brâncuși prezintă portretul unui perfect anarhist superior. Între deștărare și anarhism a fost o osmoză permanentă.”** Adversarii teoriei lui Pandrea au considerat o glumă încadrarea făcută astfel lui Brâncuși, dar Pandrea crede că estetizării americani, gen Sidney Geist, sau cei dâmbovițeni sunt în eroare: **„...primitivismul său stilistic este în strânsă legătură cu arta țărănească din Oltenia.”** Firește, completează Pandrea, **„avem de-a face cu un țaran trecut prin școli înalte de Belle Arte, cu o factură și o reflexie de intelectual consumat, trăind în mediul celor mai rafinați artiști ai momentului.”**

Discuția dintre impenitentul, pe atunci, Pandrea și ironic-îngăduitorul Brâncuși e plină de savoarea unui dialog în care primul vine cu argumente scrise, istorice și juridice, iar cel de-al doilea cu autoritatea ancestrală pe care o dau niște terfeloaie pe care sculptorul i le arată la un moment dat și unde scrie negru pe alb că moșnenii sunt **„boieri de la facerea lumii.”** Cum îl vede perplex pe Pandrea, Brâncuși continuă: **„Lasă prelegerile germano-române, de tip universitar, făloase și prea acidulate. Nu prind la Paris. Chițibușurile referitoare la sineturile, hârtoagele și pravilele mele nu prind pe Sena. Nu cred că mai prind nici pe Valea Vlăiciei, la Craiova, sau în Boldul din Caracalul tău, unde s-a rupt carul cu proști. Știu că proștii au plecat și au rămas deșteptii la voi, pe șesurile Romaniului.”** În chestiunea sociologiei și metafizicii Olteniei, problemă care îl preocupa în interbelic, Pandrea contribuise deja la o anchetă pe această temă în revista craioveană **„Meridian”**.

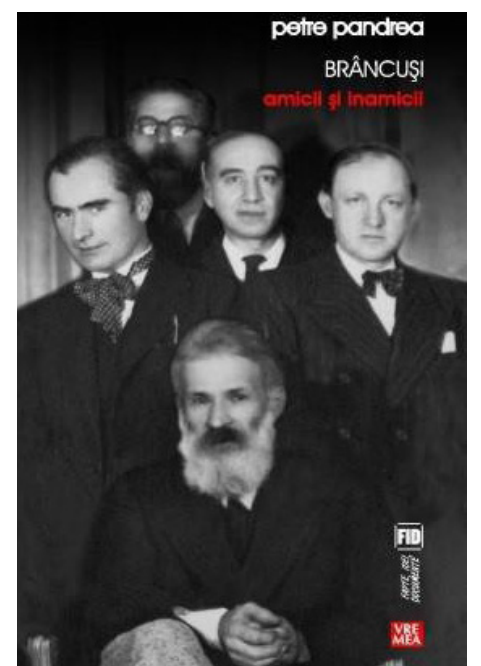
În cele două articole publicate în 1943 (inițial o conferință ținută pe 26 iulie 1942, la Teatrul Național Craiova), Pandrea replică celor care credeau că Oltenia este doar o ficțiune cartografică: oltenii nu sunt doar negustori și oameni

cu simț practic, mai mult sau mai puțin cinstiți (vezi afirmația lui Porsenna), ci și dotați cu simț speculativ. Drept care produce o listă de creatori de primă mână născuți pe aici: Tudor Arghezi, cel mai mare poet al României contemporane, Constantin Rădulescu-Motru, filosoful care a conturat personalismul energetic, Mihail Sadoveanu, cu tată din Gorj, emigrat în Moldova, actorii Elvira Popescu și Alexandru Mihăilescu, celebri la Paris, Elvira Godeanu, Ion Iancovescu, marele actor, Anna de Noailles, principesă Brâncoveanu, faimoasă în saloanele literare pariziene și, diamantul coroanei, Constantin Brâncuși. Când vine vorba de strategii sau de oameni politici, Tudor Vladimirescu sau N. Titulescu sunt indicați rapid (o face și Porsenna, de altfel, atunci când remarcă faptul că în clipele de grație oltenii pot da figuri excepțional înzestrate). Pentru a închide gurile detractorilor oltenilor, Pandrea sintetizează impecabil, în spiritul său de **„barrist”** (avocat la bară) de care a fost mândru toată viața: **„tipul oltean pendulează sufletește între tipul pur speculativ și tipul pur speculant, între omul cu cobilița pe umăr și omul cu pasărea măiastră a lui Brâncuși, ascunsă în colțul albastru al sufletului.”**

Trebuie să admitem că imaginea e foarte plastică și că merită să medităm asupra ei. Mai încolo, el spune că tipul oltean este omul cu cobilița pe un umăr și cu Pasărea Măiastră pe celălalt umăr. Imaginea e splendid, nu doar esthetic, și merită pusă în valoare. Eu n-am văzut „lei” prin Oltenia. Brâncuși s-a inspirat din folclorul tradițional oltesc atunci când a preluat motivul păsării măiastră, al păsării care vrea să se facă om. „Noi suntem olteni, conchide Pandrea, peste acest destin nu se poate trece.” În treacăt fie spus, blazonul Olteniei ar putea fi reconfigurat pornind de la aceste idei pandriene trecute prin meditația asupra operei și personalității brâncușiene. Prazul spune prea puțin lumii, oricât de verde ar fi.

Pandrea vedea în Brâncuși un sculptor filozof, cu o viziune globală asupra lumii **„moșnenită de la Hobița- Gorj, aceea a moșnenilor români care au afirmat principii de viață sănătoase în lupta lor cu adversitățile naturii și ale diverselor stăpâniri. El conspicează o serie de aforisme brâncușiene reținute și transmise de persoane cu care sculptorul venise în contact, cum este cea aflată în colecția Ionel Jianu: „Poți face tot ce vrei, cu condiția de a pătrunde în împărăția cerului”.** Nu doar că splendid spus, dar și profund adevărat, mai ales că paradoxal. L-a citit oare Brâncuși pe Augustin? Mai degrabă nu, dar les beaux esprits se rencontrent (Brâncuși utiliza formula în discuțiile cu Pandrea). Augustin spunea de fapt, același lucru, cu câteva mii de ani înainte: **„Iubește și fă ce vrei.”** Sub semnul iubirii adevărate,

care este dragostea de Dumnezeu, poți cuceri împărăția cerurilor – uneori armele cu care o faci sunt paradoxale, ca și lupta. Constantin Brâncuși, cel care nu mai vorbea românește când l-a cunoscut Pandrea (**„eu nu sunt român, eu sunt european”**, declara el emfatic) a lucrat în lumina marii arte, arătând lumii o lamă fină din întinderea sufletului și spiritului românesc. Obişnuia să spună: **„Nu trebuie**

să-mi respectați statuile, trebuie să le iubiți. Trebuie să aveți dorința de a vă juca cu ele. Eu aș vrea să sculpez forma care să dea bucurie omului.”

Să-l lăsăm, la final, tot pe Pandrea să facă un admirabil portret al unui artist care se numără printre creatorii mari ai lumii din toate timpurile, într-o carte de o densitate ideatică și spirituală care trebuie predată în obosita noastră școală de azi, tocmai pentru ca neamul românesc să „regenezeze”: **„Omul, filosoful și artistul Constantin Brâncuși (atât de disonant la Paris) reprezintă cristalizarea unor vechi bătălii ale spiritului european. Fenomenul individualist burghez cartezian și kantian este efemer și doar în vârstă de câteva secole. Omul, filosoful și moralistul Brâncuși, cu stilul său revoluționar în Vest, are o vechime de două mii de ani și reprezintă o chintesență de valori ale umanismului antic, medieval și modern. Țăranul liber Brâncuși este omul liber și plenitudinar în aspirația sa sacră spre libertate interioară, spre autonomia personalității, zăgăzuită în valori etico-individuale, în rânduială, în luptă cu materia, în cultul valorilor muncii și ale vieții fecunde, în cultul frumosului, al binelui, al adevărului, al dreptății și al ordinii juridice în lume. Acesta este mesajul lui Brâncuși printre esteți și negustori, printre mercenarii și cosmopolitii parizieni, londonezi și new-yorkezi. Arta este justiție absolută. Acest aforism trebuie înțeles fidel și expus cu fidelitate.”**

Nicolae COANDE

Un interviu realizat de **Laura Cătălina Dragomir**

Teodora Coman - "Doar(e) ea"

Teodora Coman s-a născut în 1976 în Sibiu. A publicat poezii în revistele „Dilema Veche”, „Arca”, „Euphorion”, iar din 2011 scrie cronici de carte în revista „Poesis Internațional”. A debutat la Casa de Editură Max Blecher cu volumul „Cârțița de mansardă” (2012), după ce anterior fusese prezentă cu un grupaj de texte în antologia colectivă „Ziua cea mai lungă” (2011). În 2017, a revenit cu un nou volum de versuri la Casa de Editură Max Blecher, „Foloase necuvenite” (2017) și „Soft guerrilla” (2019). Profesor în Sibiu.

Câteodată contextelor determinate li se întâmplă ceva și ies bine.

Distanța nu mi-a diluat percepțiile chiar dacă citesc poezia Teodorei Coman “de spate”, din Spania.

O asistență care nu-mi frânează intențiile, până la punctul, ușor de suspectat, al dragului.

Sibiul Teodorei Coman e la două mii de kilometri distanță dar asta e mai mult o chestiune de geografie și de înțelegere excesiv-corectă a scalelor.

Noi facem lucruri mai încolo de verosimilul unui stat împreună la interviu. O recuperare neponderată și fără abuzuri promoționale a poeziei pe care o pot înțelege în limba mea maternă.

- Nu pot să convoc versiunea trecutului, nu te citisem înainte de-a pleca din România, nu ar fi drept nici să mă pun să revendic lângă poezia ta, am peste 15 ani de când locuiesc în Spania. Te las să definești fără intermediari ceea ce scrii.

Teodora Coman: Nu-mi place cum scriu, dar nu știu s-o fac altfel, și nu e ipocrit ce spun, doar ca să par mai interesantă. Scriu în ciuda mea, cu un sentiment de răzbunare, așa cum am mers și prin viață, cu frâna trasă. Scriu și din cauză că nu pot vorbi cursiv, articulat. Cred că e mai bine să mă definesc altii, eu nu mă pricep s-o fac. Ori de câte ori încerc, eșuez în enunțuri în care emfaza și lamentarea se combină toxic.

- Consumismul se ocupă să discrimineze, strategiile de control ale favoritismelor obligă la admirație disproporționată. De ce trebuie să fie capabil un autor pentru a deveni incontestabil?

Teodora Coman: Un autor nu trebuie să facă nimic să devină incontestabil, el trebuie doar să scrie, să își găsească expresia, în cel mai fericit caz, dacă nu, să exerseze, valoarea lui e relativă și validările nu țin de el, ci de cei care ajung să îl citească. Ar fi suspect să ai parte doar de admiratori, nu?

- Contrar a ceea ce se crede, primul volum iese cumva din ce ne putem aminti din memorie. Ulterior, demonstrezi că poezia e permanentă și că poți intra în discuție ca scriitor. Până la ce punct ești comodă cu critica? Revizitezi textele de început?

Teodora Coman: Primul volum a ieșit ca o experiență a ieșirii în lume mai degrabă decât ca valoare. Eram destul de inconștientă să nu mă gândesc la consecințe. Îmi înțeleg pe cei care își contestă debutul și se simt stânjeniți de el. Nu mi-l neg, dar nici nu am nostalgii. Nu mă recitesc, nu mă țin minte, fiindcă tot ce am isprăvit nu îmi mai aparține. De fapt, o carte îți aparține de-adevăratelea

doar în manuscris, în progresul facerii ei. Când pui punct și îl trimiți la tipărit, sarcina ta s-a încheiat, cartea va aparține oricui o citește sau o cumpără. Faptul că apare numele tău pe ea e ironic, tu nu mai ai de-a face cu nimic din ce i se întâmplă post scriptum, iar dacă te iluzionezi că da, îți dai prea multă importanță. Poți, eventual, doar să asști de pe margine la „destinul” ei, cum i se spune atât de prețios. Nici critica nu este problema celui care scrie, mi se pare penibil să ieși să polemizezi cu cei care te contestă sau te ironizează. Sigur că nu îți pică bine, mai ales că nimerisem chiar în perioada experimentului aceluia toxic numit Canonul, când traumele din poezia douămiistă au fost ridiculizate. Dar fiecare are dreptul la libera, agresiva, cinica exprimare.

- Spiritele iremediabil-polemice vor să fie cine sunt. Există însă și categoria celor care aleg o cauză și spun “asta e pentru mine”, situându-se într-o poezie la a cărei înălțime nu ajung. Pe ce se bazează poezia fără scrupule?

Teodora Coman: Poezia fără scrupule... ce concept greu! Cred că cei care au făcut compromisul cu puterea politică au renunțat la scrupule. Tocmai din cauza asta, tema politică și poezia angajată sunt privite cu scepticism. Încă este apărută „autonomia esteticului”, în care eu nu cred. Poezia fără scrupule abdică de la adevărata identitate, de la miza autenticității, indiferent de registrul și limbajul pe care îl adoptă. Poezia fără scrupule se autosabotează, sună fals, nu poate amăgi pe nimeni.

- Te simți dislocată în entuziasmul participativ al celor care dau impresia că știu despre ce vorbesc când se vorbește de literatură?

Teodora Coman: N-aș zice că mă simt dislocată în entuziasm, dacă scriitura are efectul asta asupra oamenilor, e foarte fain. Mă deprimă pudibonderia, prețiozitățile, clișeele, poezia ca „loc în suflet”, cum cred unele profesoare autoîndușate de propria sensibilitate la „expresii frumoase”. Dacă se vorbește cu entuziasm fără a se ști despre ce e literatura, mărturisesc că e mai bine decât să se facă prin activarea toxică a urii.

- Ești cadru didactic. Și cadru didactic. Cum îți se pare pasteurizarea curriculară, ajustarea prin “vânătoare” de la tot ce pare să nu aibă cerere pe piața muncii?

Teodora Coman: Nu sunt cadru didactic, lucrez în învățământ, îmi câștig traiul de pe urma unei meserii care durează câteva ore pe zi. Când ies din școală, sunt o femeie ratată de 40 plus, nu profesoară. Nu-mi place emfaza profesională a celor care spun că sunt statusul lor profesional 24 de ore din 24.

Altfel, schimbarea schimbării, pilotarea și experimentalismul de tip „vedem ce se întâmplă” ne țin captivi în nivelul slab al educației, din care lipsesc fibra etică și strategia sau viziunea pe termen lung. Estonia a reușit să aibă un învățământ performant după

implementarea constantă a unui program de reformă care nu a mai depins de factorul politic. E frustrant să vezi cât de deficitari și obedienți suntem față de factorii aștia aroganți de decizie proastă, care au discreditat complet categoria profesorilor, cu perfida lozincă „noi suntem de partea elevilor.” Câtă vreme tu cultivi scindarea într-un sistem care, prin definiție, funcționează numai prin interacțiunea eficientă a componentelor și resurselor sale, mai ales a celor umane (elevi-părinți-profesori), e clar că, de fapt, mimezi schimbarea și menții blocajul sau nivelul continuu de degradare, de pierdere a calității, atâta câtă mai este. Mă simt irelevantă, un status social aflat foarte jos pe scara demnității sociale și umane. Foarte bună expresia ta, „pasteurizare curriculară”.

- Politica e o lume a versiunilor. Te-ai implicat într-o mișcare socială împotriva unei legislaturi, acum câțiva ani. Ți-a fost frică să nu ajungi să te înclini, mereu există riscul de-a deveni interesat sau, nu e variantă bună între ele, manipulat.

Teodora Coman: Da, mi-e teamă de obediență, deși fac compromisuri mereu, sunt ipocrită, lașă. Dar după Colectiv, ceva s-a activat în planta care eram, mai ales datorită prietenilor solidari cu cauza victimelor, omorâte

sau mutilate de cinismul statului român confiscat de impostori ticăloși și agramați.

- Onestitatea e un calmant sau un stimulant? Cobori vocea când te cerți cu tine însăși?

Teodora Coman: *Onestitatea e un principiu pe care l-am încălcat de multe ori, a fost nevoie de mult timp să îmi dau seama că autocriticismul e un cerc vicios, o formă de autosabotare, nu una de onestitate. Nu cobor vocea când mă cert, nu mă menajez, dar simt că nu reușesc să trec la ceva mai bun, renașterea din propria cenușă e pentru spiritele tari și rarissime. De multe ori am recurs la minciună din teama de a nu fi respinsă, rușinea de a exista e incompatibilă cu empatia, cum am aflat de la psiholog.*

- Se spune că cei pe cale de dispariție câștigă o specie de supremație simbolică înainte de extingere. Te-a prejudiciat bunătatea?

Teodora Coman: *Nu, încă nu am ajuns la acel grad de bunătate care să mă prejudicieze.*

- Poezia, asemeni oricărui act uman, atrage consecințe asupra cărora nu întotdeauna mai poți decide. Cum funcționezi de când poezia ta cunoaște și o expunere profesională?

Teodora Coman: *Poezia mea nu cunoaște expunere profesională, sunt o norocoasă, nu amestec meseria cu ce fac în timpul liber.*

- Se scrie o poezie care nu mai vorbește cu publicul, una care se repetă pe sine și se construiește după notițe?

Teodora Coman: *Se scrie în toate felurile posibile și asta e foarte bine, se mixează registre și coduri diferite,*

se pleacă de la minimalism postironic și se ajunge la livrescul baroc ancorat în autobiografic, astăzi se vorbește de formula postumană sau metamodernistă și e bine, poezia a cunoscut un proteism benefic în ultimii ani.

- În copilăria noastră, scriitorii erau atât de importanți încât era o rutină de nerenunțat să îi citești și admiri.

Teodora Coman, *dacă n-are în mână, măcar sub braț duce mai mereu cărți.*

- Să ne jucăm de-a cititorii! Ce autori se mențin în lecturile tale?

Teodora Coman: *Zic ce îmi vine acum în minte: Clarice Lispector, Lydia Davis, Jane Hirshfield, Nadejda Mandelstam, Margaret Atwood, Zadie Smith.*

- Războiul ne face să ne gândim la lucrurile pe care trebuie să le spunem de urgență și la cei cărora, știindu-

le de la noi, i-ar ajuta. În viața fiecăruia există oameni care, dacă n-ar mai fi, în locul lor n-ar mai avea alții. Spune nume proprii!

Teodora Coman: *Da, există oameni care trăiesc să vorbească și în locul nostru, le sunt recunoscătoare: Emilia Șercan, în lupta ei cu impostura plagiatelor, papa Francisc, Ciprian Mihali, Radu Vancu, Dana Jalobeanu, Magda Grădinaru, Dia Radu.*

- Există o fericire a celor care chiar o înțeleg și vorbesc despre și o alta, pe care o permite clandestinitatea, a celor care se bucură de ea. Fără să ai tot, ce n-ai schimba din viața ta?

Teodora Coman: *Nu știu cum să îți răspund la întrebarea asta, dar încerc: mereu am fost nemulțumită de ce și cum sunt. Dacă aș fi putut lua la timp niște măsuri, poate că lucrurile din viața mea ar fi stat altfel. Acum trăiesc consecințele prea târziului, cu toată doza de vinovăție și silă de sine/mine.*

* * * * *

“Între lucrurile care chiar se întâmplă uneori poezilor e să îți se apropie cineva și să-ți spună că numele copilului său e pus după al tău.
Sau să-ți triumfe, fără Wikipedia, doar din memorie, versurile.
Rămâne să mai vorbim!
prea mult s-a făcut caz de întrebări, Frankl a zis că te definește cum răspunzi lumii din jurul tău, cum te lași dus de val sau te responsabilizezi,
cât îți asumi din felul cum optezi,
cât scapă de sub control din tot ce trăiești,
cât și cu cine rezonezi
și, de fapt, mereu te antrenezi
să (de)contezi,
fără before și after.”

* * * * *

Publicație apărută cu susținerea
Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

**CENTRO CULTURAL
LA TIERRA TRACIA**
Calle Geranio / 28, El Ejido, Almería

Actualitatea Literară - Eugenia MUCEA

Eugenia Mucea (Petrușe, numele cu care își semnează cărțile) s-a născut într-un sat din Ardeal, Pianu de Jos, din județul Alba. După ce a terminat școala primară în satul natal, a urmat cursurile liceului de prestigiu Horea, Cloșca și Crișan din Alba Iulia, secția filologie. Încă din adolescență a cochetat cu poezia și a scris la revista școlii proză scurtă și poezie, câștigând chiar și un premiu întâi într-o tabără de creație la Piatra Neamț. După terminarea liceului și-a dorit să continue să scrie, însă niciodată nu era mulțumită de ceea ce scria și ocupată cu problemele vieții, a renunțat; însă niciodată nu i-a dispărut dorința de a vedea o carte semnată de ea. În anul 2000 a părăsit țara, stabilindu-se în Getafe, Spania, unde tot timpul s-a dedicat muncii și problemelor cotidiene. După ani buni în care credea că nu o să mai publice, întâmplător a aflat de existența școlii de scriitori din Madrid (Escuela de Los Escritores). S-a înscris și a absolvit în anul 2019, când datorită sfaturilor profesoarei și-a reluat vechea pasiune. În același an, Escuela de Los Escritores publică o carte numită „**Un lugar contra el frío**” la care contribuie câțiva elevi selectați printre care și Eugenia, cu un poem și o povestire scurtă. Când a început pandemia în 2020, a întrevăzut o șansă de a continua să scrie. Cunoscută pe rețelele de socializare, un scriitor din Iași Radu Părpăuță. Ajutată și încurajată de el, publică cartea „**Viața... iubire și mister**”. A terminat între timp a doua carte „**Furtuni**” care urmează a fie lansată la Cluj, de către Editura Ecou Transilvan. În prezent lucrează la un volum de versuri care speră că va fi publicat anul viitor. Colaborări: Federația Artă, Muzică și Sport, Lira TV și Asociația Lucian Blaga, a Scriitorilor și Artiștilor Români din Spania, Alcalá de Henares.

Femeie!

Femeie ce intri desculță în noroiul uliței,
Călcăt de tropotitul cailor;
Ești zâna ce intră în apa amurgului de toamnă
În oceanul înghețat,
Îndrăznind să scoată perlele căzute din inimile
stridiilor;
Ești steaua ce strălucește în pieptul copilului,
Pregătit pentru diminețile cu cărți colorate și
ghiozdane multicolore.
Fată frumoasă, femeie-soție sau bunică cu
inima puternică
Bătându-i tinerește în ochii sufletului.
Admirație și iubire, în toate fațetele tale de
femeie
Leoaică sau căprioară înlăcrimată.
Ești puterea destinului tău de femeie,
Purtat de iureșul vremii;
O stea călăuzitoare în noaptea păcatului,
femeie!

* * * * *

Poezie

Femeie frumoasă,
Cer senin,
Verde primăvară,
Soare de vară
Și toate binecuvântările pământului și ale
cerului
Sunt în tine, poezie!
Terapie în nopți fără somn și balsam inimii
rânite.
Fericire ești - poezie!
În clipele de bucurie, cuvânt minunat
Ce transmite mierea graiului,
În toate culorile curcubeului.
Poezie - sublimul nevăzut, ce cade sub privirea
cititorului.,
Poezie - cuvânt magic, rostit de vrăjitorii
condeiului;
Stea ascunsă de privirile criminalilor.
Ești ploaia de vară pe care o așteaptă pământul
Într-o zi de arșiță.

* * * * *

Nostalgie

În ziua aceea de iunie călduros, în care
am oprit mașina imediat după intrarea în
țară, undeva pe lângă Cluj și am văzut acolo
tulpinițele de porumb abia cât șchioapa,
mișcându-se în vânt, mi-am amintit de ceva
ce uitasem parcă pentru totdeauna. Dar nu
puteam uita, în definitiv era vorba de viața
mea.

Vin cu soțul în țara în fiecare an la începutul
lui septembrie. Dar uite că în anul acela, nu mai
știu cum s-a făcut, n-are importanță, oricum...
dar am venit în iunie.

Eu cred în destin. Când te gândești mai
puțin, se ivește un lucru la un moment dat,
care îți arată drumul ca un felinar în noapte.
Așa a fost destinul meu, să mă întâlnesc cu
porumbul acela. Fusese deja săpat prima oară,
acum avea nevoie de a doua săpă. Se aliniau
firișoarele de porumb în șirurinesfârșite, pe
câmpia nemărginită, iar dincolo de ele nu era
nimic altceva decât cerul liber. Acum simțeam
aproape dragoste pentru el. Pentru porumb,
spre deosebire de anii copilăriei, când îl uram.

- Janina asta este locul tău.

M-am trezit deodată că spun cu glas tare.
Locul la care te vei întoarce mereu. Bun sau
rău, dar al tău.

Acum sunt departe; departe de toate
lanurile de porumb și de toate cerurile libere
ale copilăriei mele. Dar ele au existat, există în
mine, și vor exista veșnic. Iar dacă nu este un
lan de porumb, poate fi altceva: micul răușor
din sat, un prun noduros aplecat și povărnit
ca un moș, o cotitură bruscă a unui drum
prăfuit. Toate lucrurile acestea îndepărtate se
concretizează uneori în mintea ta, în lucruri din
natură. Ele însă ating alte coarde din sufletul
tău, mult mai fine, mult mai greu de precizat.
Socrate spunea că nu poți învăța nimic de la
copaci despre tine însuși, doar de la oamenii
din jurul tău. Posibil! Mă uit la tulpinițele
acestea scurte, ascult fâșâitul lor abia auzit
și învăț. Tac. Nu fac altceva decât să tac și
să-l las să pătrundă în mine, să-mi foșnească
încetșor frunzulițele în inimă și cuvintele vechi
să se adune, încet, încet, să le văd, să le aud
amintirile.

Pe străduța ce ducea la casa bunicilor era
întuneric. Fetița aceea cu o lampă în mână
(fără sticlă) eram eu. Insistasem să mi-o dea
mie s-o duc. Ne mutam. Ne mutam dintr-o
casă în alta, însă nu înțelesesem de ce. Doar că
era mai aproape de bunici, cred. Era mai bine,
mama nu mai era atât de singură. Mă avea pe
mine, dar cred că nu prea contam, deoarece
plângea mai tot timpul. Mă obișnuisem. Nu-mi
plăcea, dar credeam că toate mamele trebuie
că erau așa. Mă proteja fără nici o rațiune. Nu
mă lăsa să ies în stradă că vin mașinile. Bine că
unde ne mutăm, lângă casa bunicilor, nu prea

veneau mașini. De fapt mașini, mașini, nu erau
prea multe, ca să nu zic aproape deloc. Erau
camioane, tractoare, căruțe, dar ea așa zicea:

- Să nu dea vreo mașină peste tine.

Cât eram de mică, vedeam că nu are logică, dar
ce să te pui cu o mamă!? Dacă zice ea așa, așa
trebuie să fie.

Veneam de la școală și mama:

- Hai, mai fată, mănâcă ce-i mănca și să mergem
la săpă la cucuruz.

Ah, cât uram replica asta a mamei. Cât
detestam lanul acela de porumb. Dar nu-i
spuneam nimic mamei. Cum să ies din cuvântul
ei, Doamne ferește. Trânteam ghiozdanul într-
un colț și mă puneam la masă. Mâncam ceva
din ce gătea mama, că era atât de bun tot ce
făcea, că și acum le simt în nări mirosul, iar
gustul în minte; iar după ce mâncam, plecam.
Umblam în urma mamei, ca o mototoală.

- Hai, fată, silește-te, c-apune soarele.

Zicea mama încet, întorcându-se pe jumătate
cu săpa pe umăr.

Mergeam și nu mergeam, mă grăbeam și
nu mă grăbeam. Tot drumul mă rugam în gând
să plouă, să se abată ceva asupra noastră,
o ploaie cu șiroaie, ca-n legenda meșterului
Manole, care să ne oprească din drum
rămânând în loc fustele cernite ale mamei.

- Hai fată, hai! Că doar nu te pun să faci nimic,
numa să vii să-mi ții de urât,

Iar eu îmi blestemam zilele! Mergeam
cocoșată sub cerul care mă apăsa cu injustețea
lui și mă gândeam cât de nedreaptă poate fi
viața. Că trebuie să mergi la câmp, să caști gura
ca o proastă, iar altele, daa! Viața e pentru unii
ciumă, iar pentru alții mumă. Uite, prietena
mea Iulia, fată de profesoară, ea nu mergea
niciodată la săpă. Aveau oameni nevoiași care
săpau în locul lor. Iulia avea tot timpul haine
frumoase pentru că bunica ei era croitoreasă
la oraș. Bunica din partea tatălui. De fapt doar
cu bunica țineau legătura, pe tatăl ei aproape
că nici nu-l cunoștea. Ele stăteau în sat, mama
ei era profesoară la școală din sat. Mie nu-mi
lua ceva nou decât de Paști sau de Crăciun.
Ba și atunci mama îmi cumpăra pantoforii
un pic mai mari să-mi fie buni până la anul,
că o să cresc. O amintire înduioșătoare sunt
pantoforii de lac, cei ce mi-i cumpăra de
Crăciun sau de Paști. Întotdeauna de lac, negri,
roșii sau albi. Îmi plăceau atât de tare încât îi
iertam mamei toate dojenile și toate certurile
pentru sapa la cucuruz. Mai crescusem, când
m-am încumetat totuși să-i spun mamei:

- Te rog mamă, lasă-mă să merg la Iulia, merg
singură, te rog!

- Nu se poate fată! Nu trebuie să faci nimic,
numa să-mi ții de urât.

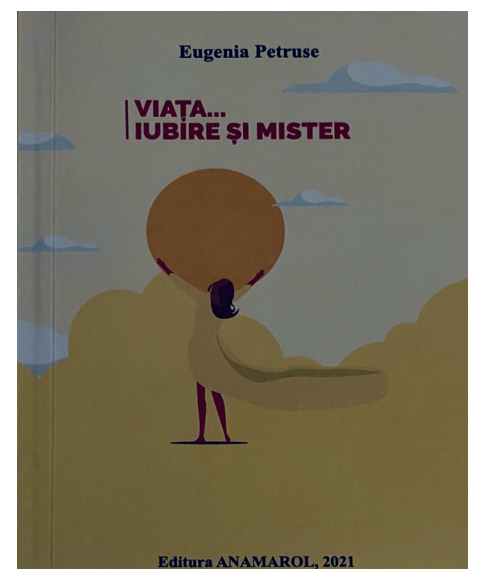
Când soarta a făcut să oprim mașina în câmpul

nesfârșit, am regăsit porumbul acela: neatins
și totuși altul. Vocea lui nu mai era detestabilă,
ci însoțită și calmă. Iar cerul nu mă mai apăsa,
ci era liber, infinit. Fâșâitul nemișcat, abia
auzit al frunzelor, era ca o certitudine: că
atinsesem fundul unei mări care mă aștepta,
neschimbată în schimbările ei, așa cum Janina
era neschimbată în toate schimbările ei.
Cum stăm neschimbați sub același nesfârșit
mișcător al cerului și ne gândeam la ceea ce
se află în spatele acestor mări de porumbiști
neschimbătoare, la ciocârlile care se înalță
biruitoare în văzduh. Te gândești la atâtea
apariții frumoase, ciudate și noptatice. Te
îngrozești câteodată de urmele unor pași ca
de fiare temute, dar te încurajează gândul că
nu s-a ascuns niciodată copilul din lanul de
porumb.

Și uite așa am stat în fata porumbului meu
și am discutat cu el până ce s-o întunecat,
până ce mi-am pierdut cuvintele în claxonul
mașinii. Am plecat și cerul liber s-a umplut de
porumbiști și năluciri.

Din volumul „**Viața... iubire și mister**”

Primarul **Valentin Ivan**: Comuna Sadu, ambiție de **smart village**

Anca LĂPUȘNEANU

De când este primarul comunei Sadu, județul Sibiu, Ivan Valentin Dumitru-Ioan a explorat idei și inițiative privind revitalizarea serviciilor rurale prin inovare digitală și socială. Acesta a analizat modul în care serviciile rurale – cum ar fi sănătatea, educația, energia, transportul, comerțul cu amănuntul – pot fi îmbunătățite și făcute mai durabile prin implementarea instrumentelor de tehnologie a informației și comunicațiilor și prin acțiuni și proiecte conduse de comunitate. Sistemul de supraveghere video modern, iluminatul inteligent și wi-fi-ul gratuit în comună reprezintă câteva dintre componentele care au făcut din comuna Sadu din județul Sibiu un smart village. Legat de acest subiect, Valentin Ivan a avut amabilitatea să ne acorde un interviu.

cu portul, acestea fiind elementele identitare ale satului românesc.

Apoi, dezvoltarea economică – acest obiectiv este unul dintre pilonii de bază ai autonomiei și asigură procesul de dezvoltare durabilă și sustenabilă.

Astăzi discutăm despre Green Deal, conservarea ecosistemelor, energie verde și digitalizare. Integrate în tot acest proces de dezvoltare menționat mai sus, aceste noi direcții de dezvoltare ale Europei constituie o componentă prioritară în strategia de dezvoltare durabilă 2021-2030, dar acest proces a avut o abordare matură în urmă cu cinci ani. Unul dintre obiectivele noastre a fost acela de a deveni sat

Rep.: Care sunt cele mai importante investiții pe care le-ați gestionat de când vă ocupați de „gospodărirea” comunei?

Valentin Ivan: Debutul mandatului de primar al comunei Sadu a avut în principal câteva obiective importante, atât de guvernanta (de funcționare), cât și de dezvoltare. Unul dintre obiectivele prioritare pe funcționare a fost să schimbăm raportul de bună guvernanta, și anume „o primărie în folosul comunității și nu o comunitate în folosul primăriei”. Al doilea obiectiv a fost să facem „casa comunității”, sediul primăriei, o instituție primitoare care să asigure atât un confort, cât și un proces operațional funcțional care să aibă ca notă de răspuns servicii de calitate în folosul cetățeanului. În consecință, primul obiectiv major pe această direcție a fost extinderea, modernizarea și dotarea sediului primăriei pentru a răspunde nevoilor menționate mai sus. Tot la capitolul funcționare am încadrat în strategia de dezvoltare durabilă o componentă dedicată reformei administrativ locale bazată pe eficiență, eficacitate și digitalizare. Toate acestea nu ar fi fost posibile dacă nu am fi procedat la activarea principiilor de bună guvernanta, și anume: transparență – am activat site-ul primăriei care să cuprindă toate informațiile de interes public, am înființat ziarul local Info Sadu, publicarea tuturor informațiilor de interes local, care să ajungă în mâna fiecărui cetățean pentru informare; decizie participativă – consultarea cetățeanului în vederea prioritizării obiectivelor de interes major; leadership – problemele au fost înlocuite cu soluții, orgoliile înlocuite cu principii, oportunistul și pesimismul înlocuite cu realism, optimism și viziune, atotștiința înlocuită cu învățăm împreună, comunitatea nu are șef care să fie în fața ei, ci are un lider care să fie alături de ea.

Pe tot acest parcurs, toate aceste principii au avut o dinamică de creștere și formare profesională continuă care să țină pasul cu evoluția tehnologiei, raportată la nevoile cetățeanului = digitalizare, evoluție și revoluție în administrația publică locală. Astăzi suntem o instituție digitală care oferă servicii opțional atât digital cât și directe, care au și vor avea un raport de eficiență crescut, atât ca răspuns la solicitarea cetățeanului, cât și performanță ridicată în rândul funcționarilor.

La capitolul dezvoltare prima măsură a fost aceea de a evalua real situația infrastructurii serviciilor edilitare, de sănătate și educaționale.

Al doilea pas a fost să elaborăm o strategie de dezvoltare durabilă pe zece ani, cu o largă consultare publică, care să aibă mai multe obiective principale. Citez din plan: educația în prim-plan – „împreună formăm modele pentru viitor”; calitatea vieții – apă potabilă, canalizare menajeră, străzi curate și modernizate, mediu curat, toate acestea să conducă către definirea termenului „de a-ți dori să trăiești la sat”; sănătatea – asigurarea serviciilor medicale primare, prin organizarea și modernizarea cabinetului medical local, cabinet stomatologic și farmacie; cultură și tradiție – aveam datoria de a deschide lada de zestre împăienjenită, dar plină de obiceiuri și tradiții locale, care au ca scop scoaterea comunității din anonim și ridicarea ei la nivelul de sat cultural românesc, brevetat de însuși titlul de „sat cultural al României” obținut la Bacău în anul 2019. Portul popular a devenit veșmânt tradițional care înmiresmează fiecare obicei sau sărbătoare locală, îngemănând în acest fel tradiția

inteligent, astăzi Smart Village.

Bazându-ne pe viziune, am avut o abordare timidă, dar solidă, debutul fiind realizarea unei infrastructuri proprii de fibră optică care să ne faciliteze integrarea a cinci platforme care să asigure suportul de integrare în procesul de digitalizare. Este vorba de: rețea de Internet interinstituțională care să asigure suportul de dezvoltare digitală; wi-fi gratuit în toată localitatea – componenta Sadu Smart; rețea internă – Smart Scholl, care ne asigură procesul de transformare digitală și digitalizarea bazată pe toată infrastructura și echipamentele necesare abordării noului sistem educațional de reziliență și care în perioada pandemiei a asigurat implementarea procesului școala online; iluminatul public inteligent cu telegestiune; sistem de supraveghere video pe domeniul public.

În concluzie, în câteva rânduri v-am destăinuit procesul nostru de dezvoltare durabilă a satului aflat la poalele Munților Cindrel și Lotru, poarta de intrare în Mărginimea Sibiului și care consfințește cuvintele de aur scrise de Lucian Blaga care spune „a trăi la sat înseamnă a trăi în zărie cosmică și în conștiința unui destin emanat din veșnicie”. Toate cele spuse mai sus nu reprezintă doar o parte din cele două strategii de dezvoltare, sunt realități ale satului românesc, care deschide poarta tuturor celor care vor să trăiască acolo și mărturie vie a turiștilor care îi calcă pragul.

Rep.: Cât de afectată a fost viața comunității Sadu de când a început pandemia?

Valentin Ivan: Ca peste tot în lume, și la Sadu pandemia a avut ecou, cauzând grele suferințe și pierderea de vieți omenești, smulgând uneori din sânul familiilor prea timpuriu pe cei dragi. Luați prin surprindere, am avut nevoie de adaptare la situație în funcție de evoluția fenomenului medical și de a răspunde, pe cât a fost posibil, nevoilor sanitare și sociale ale familiilor și fiecărei persoane în parte afectate. Efectele pandemiei sunt încă resimțite și pe plan economico-social, atât din punctul de vedere al pierderii locurilor de muncă, cât și al efectelor izolării, atât în perioada lockdown-ului, cât și în perioadele de izolare și carantină pentru fiecare persoană în parte. Viața culturală a avut de suferit, iar evenimentele marcante din viața familiei au suferit parca o întoarcere în timp cu 50-60 de ani. Procesul educațional a avut mult de suferit atât din punctul de vedere al desfășurării procesului direct, cât și din punctul de vedere al integrării programei de învățământ în sistemul de predare online.

Criza sanitară Covid-19 a avut și efecte pozitive, făcând posibilă implementarea în termen scurt a procesului de digitizare și digitalizare la nivelul instituțiilor, răspunzând în acest fel atât criteriilor de eficiență și performanță, cât și utilității reale ale cetățeanului, facilitând accesul la informație și la servicii în timp scurt de acasă sau prin operarea de date integrate interinstituționale. Suntem încă în vârful valului patru al pandemiei, trecut parca mai ușor și fără efecte devastatoare, dat fiind și faptul că împreună cu majoritatea comunității am conștientizat că diminuarea efectelor pandemiei nu se poate face decât prin imunizarea în masă.

Rep.: Cum se prezintă proiectul bugetului local pentru acest an?

Valentin Ivan: Începem cu un proiect de buget realist, dar ambițios, care asigură din resurse proprii un procent de 15% pentru proiectele de dezvoltare din exercițiul multianual 2022-2024 și care ne asigură posibilitatea reală de accesare a fondurilor europene și naționale atât din programele de tranziție, cât și din programele exercițiului multianual 2021-2027, precum și din programele naționale.

O componentă considerabilă constituie asigurarea resurselor pentru infrastructura de apă potabilă și apa uzată pe întreg arealul de dezvoltare urbanistică a localității, precum și pentru potențarea viitoarelor zone de dezvoltare.

Rep.: O ultimă întrebare...Ce vă doriți pentru anul 2022?

Valentin Ivan: Fiecare zi a vieții mele este un dar de la Dumnezeu; în fiecare zi îmi doresc ca eu și cei dragi, precum și semenii noștri să fim sănătoși, să nu pătam acest dar cu păcate multe și să avem convingerea că testamentul pentru moștenirea vieții veșnice este „caduc” dacă nu vom îndeplini porunca divină. „Să-l iubești pe Dumnezeu mai presus de toate și în tot chipul și pe aproapele tău ca pe tine însuși.”

POLITICA EXTERNĂ ȘI ROMÂNII DE PRETUTINDENI (2)

Interesul statului român față de comunitățile românești de peste hotare ar trebui să fie unul legitim și, ca obiectiv politic, este la fel de vechi ca însăși politica externă a României moderne. Încă de la apariția statului român modern, România a reușit să își creioneze, în condiții istorice foarte dificile, mesaje foarte articulate pentru toate persoanele aparținând filonului cultural românesc din toate regiunile locuite de români.

Se poate aprecia că, pe lângă eforturile politice și economice, precum și consecințele primului război mondial, crearea și viabilitatea României Mari ca proiect politic național major se datorează și interesului constant și pragmatic față de locuitorii de etnie română din teritoriile care vremelnic nu făceau parte din statul român. Înainte de crearea unui stat unitar la 1918, România a reușit să devină în conștiința tuturor etnicilor români din Statele înconjurătoare, „țara - mamă”. Statul înrudit, după definițiile pe care actualul context politic internațional le consacră.

Astfel, prin eforturile diplomației române și ale multor intelectuali de marcă implicați direct în acest proiect, românii din Basarabia, Imperiul Austro-Ungar sau aromânii din Imperiul Otoman, Bulgaria și Serbia au perceput și exprimat în mod public și constant raportarea lor la România ca „stat - mamă”, acest lucru fiind un element politic de o importanță capitală pentru argumentarea juridică și politică, după momentul 1918, a legitimității istorice a României Mari. Sprijinirea comunităților românești din afara frontierelor a avut baze extrem de pragmatice în trecut: construcția de școli, biserici, oferirea de burse de studii, sprijin politic pentru liderii organizațiilor din comunitățile românești.

Acest fapt a condus la crearea, într-o perioadă istorică foarte scurtă (30-40 de ani), a unei elite politice și culturale, capabilă să susțină propriile interese în statul de cetățenie și credibilă în raport cu toți factorii politici relevanți.

În contextul actual, **Diplomația română trebuie să se implice activ și eficient în procesele de adaptare și de anticipare ce se desfășoară la nivelul internațional, urmărind ca reacțiile necesare, la nivel de decizii și de acțiuni concrete în politica externă să fie tot mai evidente, tot mai rapide, dar și mai sofisticate, pentru a ne construi - în esență - reziliența ca stat și ca societate, respectiv capacitatea de a rezista în fața crizelor și de a deveni mai eficienți în rezolvarea lor și a celor viitoare.**

Aceasta presupune și **consolidarea**

parteneriatelor cu actori externi care împărtășesc aceleași valori și obiective și diminuarea sau chiar eliminarea dependenței de acei actori care promovează abordări contrare și care ne afectează capacitatea de a ne atinge obiectivele, inclusiv cele de politică externă.

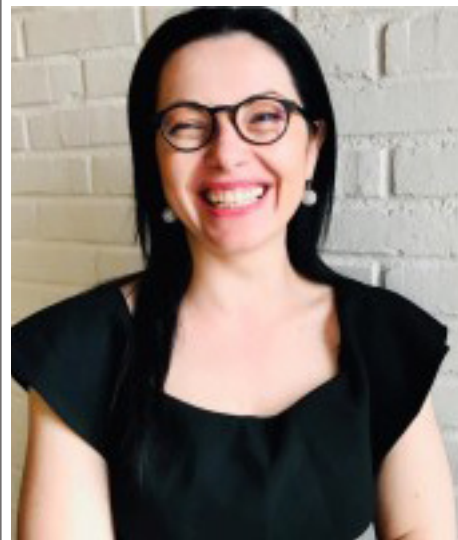
Relevanța acțiunii diplomatice se bazează pe creșterea rezistenței în fața provocărilor de toate tipurile, a capacității de adaptare și gestionare mai eficientă a riscurilor, a amenințărilor și provocărilor regionale și globale. Această linie de conduită va permite protejarea mai bună a valorilor, intereselor și obiectivelor României și ale cetățenilor români oriunde s-ar afla. Dincolo de faptul că pentru construirea rezilienței avem nevoie de o capacitate de adaptare fără precedent, este și mai necesară menținerea direcției strategice și în același timp principale în cadrul acțiunii noastre diplomatice. În egală măsură, este necesară o comunicare mai eficientă, mai aproape de cetățeni, care să reflecte substanța și complexitatea activității diplomatice și a obiectivelor noastre de politică externă, inclusiv prin implicarea crescută a societății civile.

De asemenea, trebuie urmărită dezvoltarea dimensiunii de prognoză, pentru urmărirea și evaluarea tendințelor la nivelul relațiilor internaționale pentru a pregăti adecvat răspunsuri și inițiative de politică externă, în anticiparea unor potențiale riscuri, amenințări și provocări. Modalitățile strategice de acțiune pentru atingerea acestor obiective, ce reprezintă constante ale politicii externe românești au menirea să țină cont de faptul că situația internațională actuală, pe fundal de criză, a devenit mult mai fluidă, influențată de reconfigurarea unor centre și raporturi de putere internaționale, dar și de redefinirea unor concepte ce păreau imuabile. Pe cale de consecință, situația actuală este lipsită, într-un grad mai înalt, de predictibilitate, ceea ce presupune o adaptare mai rapidă, flexibilitate și un caracter mai inovativ pentru strategiile și mijloacele de acțiune.

În contextul actual al evoluțiilor din societatea internațională, în schimbare accelerată și cu provocări și crize continue și variate, sunt necesare răspunsuri într-o manieră complexă și integrată. Adaptarea la noile realități nu presupune schimbarea politicii noastre externe, pilonii acesteia având nevoie de menținere și stabilitate în scopul realizării obiectivelor României pe plan extern. Prin urmare, **politica externă a României are nevoie de predictibilitate și în ce privește obiectivele cheie.** România este înconjurată de o zonă de instabilitate accentuată și este obligată să găsească acele soluții și acțiuni pe plan extern care o transformă într-un lider regional veritabil și abil în găsirea soluțiilor de stabilitate și securitate în regiune. Românii din străinătate reprezintă unul din obiectivele cheie ale politicii externe românești, caracterizați printr-o dinamică permanentă, Guvernul având obligația de a răspunde la nivel optim solicitărilor de asistență și protecție consulară ale cetățenilor români din afara țării.

Titu SULTAN, realizatorul emisiunii “Realitatea în Politică” la postul național de televiziune Kapital TV și “Revenirea la normalitate” la Inedit TV, Specialist în drept constituțional și parlamentar

Spaima c-o să-mi uit limba română

Cred că ai mei erau mândri de performanțele alea la olimpiada de limba română. Pe undeva eram și eu, îmi și plăcea foarte mult și să citesc dar și să fac exerciții de gramatică, însă fiind leneșă, știam că nu voi investi suficient în asta. De fapt, nu știu dacă atunci în primii ani eram leneșă. Comoditatea sau lipsa de concentrare s-a instalat pe parcurs în anii de prima tinerețe. Nu știu nici dacă era o chestie de adolescenți fiindcă îmi aduc bine aminte că aveam colegi tare, tare bine pregătiți și conștiincioși.

În orice caz, când am plecat de-acasă, aveam un oarecare nivel de cunoaștere a limbii române. Unul care îmi permitea să vorbesc atrăgând atenția și îmbucurând pe cei din jur. Unul care îmi arăta imediat când cineva nu știa să scrie bine, când sărea doi de “i” ori scria fără cratima de rigoare. Limba romană este riguroasă și bogată, așadar bagajul de plecare îmi dădea un start bun în viață. Nu doar pentru un loc de muncă decent dar și pentru aprecierea de sine, încrederea pe care ți-o dă în propriile forțe și chiar îți poate arăta de cine anume ar cam trebui să te ferești. Îți dezvoltă un al nu știu câtealea simț și un instinct protectiv. Iar după cum aveam să descopăr, cunoașterea limbii române avea să deschidă ușa altor culturi și limbaje ale lumii, cu care asemănarea va fi izbitoare, iar regăsirea minunată. Similitudinile dintre limbile Pământului te ajută să devii un cetățean al lumii, fără să îți uiți vreodată patria. Un echilibru al sorții cuvintelor.

Așadar viața mea a reînceput în afara țării. Unde ați putea crede că ar fi contat mai puțin dacă știam când se scrie “va” împreună ori despărțit. Că oricum suntem cetățeni ai lumii. Știți ce-am realizat mai zilele trecute? Că în clipa în care uiți regula asta, povestea trăirilor tale poate să fie mai puțin echilibrată, mai mult înfricoșătoare, trimițând la deznădejde. Și n-ai cum să fii bine.

Așa este, nu m-a întrebat nimeni dacă știu dativul, iar în limbile de circulație internațională nu se simte în ce măsură îți cunoști limba maternă. Adică, eventual profesorii dacă pot să-și dea seama. Și-atunci de ce mă intrigă când uit, când îmi scapă ori pur și simplu greșesc regulile

gramaticale?

Atât de mult s-a incriptat cuvântul și importanța folosirii corecte a acestuia încât a devenit parte din personalitatea și simțurile mele. Odată pierdut cuvântul original și forma lui exactă, îmi pierd o altă rădăcină. Amintirea și învățămintele celor care mi le-au rostit prima dată sunt cea mai puternică temelie a vieții. Sunt matematica existenței fiecăruia și descifrarea lor e dumnezeiască.

Iată de ce astăzi, când uit și-mi scapă câte o cratima, o virgulă aiurea, un genitiv greșit, mă doare atât de tare! M-aș pierde, aș muri și nici n-am apucat să scriu cât aș fi avut de spus.

N-aș vrea să uit limba română! Aș vrea să am iar anii de-nceput când aveam vreme să mă scufund efectiv în cărți și să nu mai ies de-acolo o vreme. Chiar așa, să nu mai ieși de-acolo e mare lucru. Chiar paranormal, cred. Câtă concentrare și fantezie trebuie să ai să rămâi mereu în cărțile pe care le citești, asimilând povești, cuvinte și învățăminte noi. Probabil rămânând acolo nu vei putea să le spui altora ori să te folosești de ceea ce ai citit. Dar e o posibilitate și asta.

Aveam vreo 20 de ani când am cunoscut-o pe Ștefania. O roșcovană pistruiată de care mama îmi zicea să mă feresc. Cred că o speria. Ștefania nu ieșea din lumea cărților. Vorbea cu ea însăși despre cele citite, se certa ori se împăca singură. Însă acolo părea fericită.

Se plimba sărind la al treilea pas și borbolosea mereu. În mâna stângă ținea cartea și nu sărea nicio pagină nici măcar când mergea pe jos. Nu părea din lumea noastră, ci mi-a degrabă scandinavă. Vecinii povesteau că are într-adevăr o mătușă prin Danemarca. Dar eu cred că era emigrantă. Acum cred că pur și simplu Ștefania își luase înfățișarea unui personaj preferat și se ascundea liniștită. N-am mai văzut-o de-atunci, mama mi-a spus că s-a îmbolnăvit și nu mai iese.

Poate nu trebuie să rămânem mereu în lumea scrisă a cuvintelor, poate trebuie să ieșim și să trăim cuvântul. Am să o caut pe Ștefania când merg acasă. Poate o să mă lase să o scot afară.

Codruța-Liliana FILIP - Fragment din următoarea carte:

@Ultimii Emigranți, Primii Europeeni

SCURTĂ ISTORIE A ROMÂNILOR PE ÎNȚELESUL TUTUROR

APARIȚIA ROMÂNILOR ÎN SPAȚIUL CARPATO-PONTO-BALCANIC

Col.(r) Dr. Mircea Dogaru

Prima tentativă de afirmare statală a "romanilor" liberi, nord-dunăreni

Din mimetism, invocând lipsa izvoarelor, istoriografia românească s-a grăbit să includă evoluția postauriliană a societății autohtone nord-dunărene, generic numită, cel puțin pentru secolele III-V "**daco-romană**", într-un așa zis "**mileniu întunecat**". "**Întunecat**" nu atât datorită distrugerilor provocate de invazii și de luptele locale în vidul de putere creat de retragerea armatei și administrației imperiale, de prăbușirea Imperiului de Apus (476) sau pierderea frontierei dunărene de către cel de Răsărit (după 602) cât, mai ales, datorită lipsei de informații. Și, totuși, informațiile, atât arheologice, cât și scrise, există, fiind în măsură să ofere date inclusiv despre începuturile alcătuirii statelor daco-romane și românești. O astfel de sursă o constituie Ammianus Marcellinus care descrie rezistența, în Banat, la jumătatea secolului IV a unui organism statal al "**indigenilor**" pe care îi numește cu un termen corupt, dedus poate din acela de vechi apărători ai limesului roman (limitanei) - "**limighantes**". Acești "**indigeni**" s-au ridicat sub conducerea unor căpetenii cu nume încă necreștine, semnificative, Zizais (nume trac) și Rumon ("**Romanul**") atât împotriva sarmaților "**Argaragantes**", "**stăpânii lor**" vremelnici, cât și a armatelor imperiale care vor încerca (357- 359) să le readucă teritoriile proaspăt eliberate în hotarele Imperiului.

Vidul de putere instalat după anul 275 permisesse crearea, în anumite regiuni, prin venirea alanilor care au revitalizat elementul iazyg, stabilit între Tisa și Dunărea Mijlocie încă din secolul I e.n., a unui centru de putere sarmat.

Puțin numeroși, sarmații, numiți de Ammianus Marcellinus și Anonymus Valesii - "**Argaragantes**" sau "**Ardaghantes**" îi dominau pe "**indigeni**" prin puterea și calitatea armelor lor. În anul 332 însă, din necesitatea de a-i respinge pe goți, care au apărut în calitate de competitori la stăpânirea nord-dunărenă, sarmații i-au chemat pe "**indigeni**" sub arme. Odată înarmați, aceștia s-au dovedit luptători de excepție, arta lor militară, dezvoltată pe baza moștenirii traco-romane și a împrumuturilor din lumea "**barbară**", dezvăluind cunoașterea câtorva principii ilustrative pentru strategia clasică a războiului popular de apărare - economia forțelor, asigurarea libertății de acțiune, concentrarea forțelor principale, surprinderea - și a manevrei pe direcții (linii) interioare. Refuzând să se angajeze în câmp deschis, ei i-au atras pe goți, prin hărțuire, pe direcții impuse de înaintare, "**în văile retrase ale munților**", unde, dispersate, forțele de urmărire ale acestora au căzut în ambuscade și au fost, rând pe rând, nimicite. După alungarea goților, "**indigenii**" s-au întors împotriva vechiului ocupant, devenit aliat de circumstanță. Printr-o răscoală generalizată, declanșată prin surprindere, sarmații au fost și ei învinși catastrofal și alungați în anul 334. Pe teritoriul eliberat a apărut o formațiune statală independentă, un "**un regat**", în vechea tradiție barbară reactualizată de germanici, avându-i în frunte pe "**indigenii**" Zizais ales rege și Rumon - vicerege. Evenimentul a constituit pentru Imperiul Roman o invitație la readucerea în cadrul fruntariilor sale a acestor "**romani**" lăsați de izbeliște cu o jumătate de secol în urmă și care se eliberaseră singuri.

Zizais și Rumon au respins însă toate inițiativele diplomatice cât și expedițiile de intimidare, astfel încât Constantiu II (337-361) s-a văzut nevoit să declanșeze o puternică ofensivă în primăvara lui 359, trupele sale forțând "**Istrul involburat de topirea zăpezilor**"

pe "**un pod de vase**". Probând, cel puțin în domeniul gândirii și practicii militare autohtone, continuitatea de netăgăduit, desfășurarea acestei campanii ne reamintește până la detaliu campaniile ofensive ale lui Tettius Iulianus (88) și Traian (101), declanșate tot în Banat, împotriva lui Decebal.

Ca și Decebal, Zizais, secondat de Rumon (un fel de Vezina al său) a cerut, pentru a câștiga timp, în așteptarea ajutorului militar, solicitat cvazilor, pace. După sosirea acestora, ieșind din văile munților, el a încercat, din nou "**prefăcându-se că cere pace, să dea un atac prin surprindere din trei părți**" asupra forțelor principale imperiale. A declanșat, așadar, după realizarea joncțiunii cu aliații, în zona de așteptare strategică, o puternică acțiune contraofensivă în cursul căreia a aplicat manevra pe direcții (linii) exterioare, în scopul unei duble învăluiri a forțelor imperiale, concomitent cu lovitura frontală. Respinși cu mari pierderi, "**indigenii**" s-au retras în contact nemijlocit cu inamicul, hărțuindu-l permanent, până când au dispărut "**în ascunzișurile lor din munți**".

Chiar dacă, prin exagerări, determinate de ranchiună, despre "**cruzimea**" lor, Ammianus încearcă să justifice acțiunea imperială, sugerând că "**indigenii**" puteau fi asemuiți cu "**barbarii**", recunoscându-le vitejia și solidele cunoștințe militare, el trădează faptul că era vorba de o populație cu un grad de civilizație și pregătire comparabile cu cele ale armatei Imperiului. Ammianus (confirmat de Anonymus Valesii) descrie astfel rigoarea și disciplina care domneau în oastea lui Zizais care, în ziua tratativelor și-a așezat "**rândurile de soldați în formația pe care o foloseau pentru luptă**", aceștia fiind dotați și cu "**scuturi**" și cu "**arme de atac**". Și tocmai ca o recunoaștere a valorii lor militare, pacea i-a adus lui Zizais, pe lângă calitatea de foedus și confirmarea celei de rege.

Care a fost soarta "**regatului**" daco-romanilor Zizais și Rumon? A reușit să transforme Imperiul "**alianța**" în stăpânire? A sucombat sub loviturile hunilor sau le-a devenit vasal, cum par să indice că s-a întâmplat cu formațiunile

băștinașe, știrile despre prezența unui duce "**Ramunc**" ("**Românu**", a se observa insistența cu care apar variantele numelui medieval "**Roman**" - "**Vlachernos**", "**Rumon**" - "**Ramunc**", mai târziu "**Olah**" ducele ce merge la tătari, la 1247, apoi legendarii eroi epici "**Roman și Vlahata**") la curtea lui Attila (Cântecul Nibelungilor) sau declarația făcută solilor lui Arpad de ducele bihorean "**Menumorut**" că înaintașii săi nu au fost învinși de nimeni, decât de Attila (Anonymus)? Se poate vorbi, în baza aceleiași declarații, de o continuitate politică a formațiunilor românești în veacurile IV-X, în care caz "**regatul lui Zizais**" și "**Rumon**" ar fi putut fi punctul de plecare al "**ducatului**" lui Glad, "**Emanuil**" și Ahtum? Cercetările ulterioare vor face, poate, lumină! Ca și în cazul poemului de iubire a lui "**Steriu**" din inscripția de la Gornea (sec. IV) pe care îl considerăm actul de naștere al limbii române, în Țara lui Zizais și Rumon**.

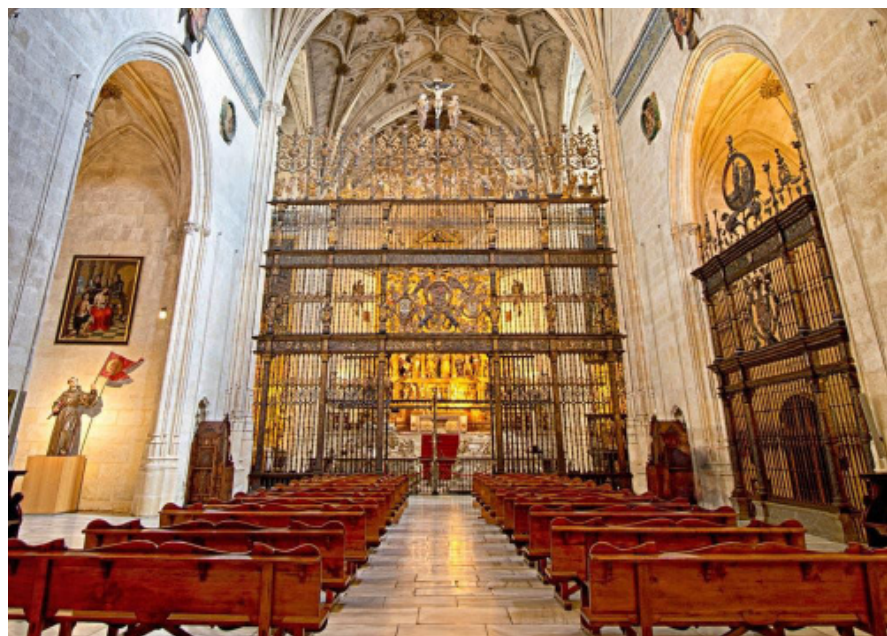
Cert este faptul că, în perioada în care sarmații și indigenii din Banat sufereau atacurile goților și epopeea lui Zizais începea să se deruleze, în teritoriul românesc pandant Banatului, Dobrogea, localnicii se răsculau împotriva lui Constantin cel Mare (306-337), probabil în anul 325, potrivit lui Constantin Porphyrogenetul, împăratul fiind nevoit să apeleze, pentru a-i cuprinde într-un "**clește strategic**", la forțele chersoniților care, conduși de Diogenes, i-au atacat din nord, și, la numai un secol și jumătate de la încheierea tratatului dintre Zizais și Imperiu, indigenii din Valea Dunării Inferioare și Maritime, pe care bizantinii îi desemnau acum exclusiv cu termenul de "**romani**", "**neamul**" acela cu "**căciuli și boi mulți**", au încercat să rupă provinciile latinofone din nordul Peninsulei Balcanice și să-și creeze un stat propriu, în vechea tradiție romană, o primă tentativă deci, de realizare a ceea ce aveau să reușească, în anii 1185-1207, frații Petru, Asan și Ioniță Caloian.

** Vezi pe larg M. Dogaru, Români și maghiarii în Grădina Maicii Domnului, București, 2003, pp. 32-35

CAPELA REGALĂ DIN GRANADA, MAUSOLEUL REGILOR CATOLICI

Capela Regală este unul dintre monumentele cele mai fascinante din Granada deoarece este templul funerar ce s-a construit la dorința marilor monarhi ai Spaniei: Regina Elisabeta I din Castilla și Regele Ferdinand II din Aragon și a fost ales de către împăratul Carol al V ca mausoleu regal pentru înmormântarea întregii familiei regale. Cu timpul, Felipe al II-lea, a decis construcția Mănăstirii Escorial și s-au mutat acolo multe din trupurile regale aflate în Granada, însă, acest monument este de-a dreptul surprinzător și merită vizitat.

Departate de locurile sale natale, departate de marile Catedrale din Toledo, Burgos sau Leon, Regii Catolici *au ales ca loc de odihnă pentru rămășițele lor orașul Granada*. Recucerirea ultimului regat maur cu sediul la Alhambra și instaurarea creștinismului până în sudul peninsulei iberice, au reprezentat un vis împlinit atât pentru monarhi cât și pentru Creștinătate. Monarhii au considerat Granada un simbol al unității Spaniei și al regatului creștin și din acest motiv l-au ales ca loc de înmormântare.

Este important să ne amintim ca Regii Catolici sunt cei care pentru prima dată au reușit prin căsătoria lor să unească regatele Spaniei: Castilla y Aragon în anul 1469, iar apoi au unit Granada în 1492 și mai târziu Navarra în 1512, sub domnia lui

Ferdinand, după moartea Reginei. De asemenea sunt regii care au sprijinit și finanțat călătoria lui Cristofor Columb în America, punând bazele imperiului spaniol și ducând cu sine religia și cultura spaniolă dincolo de limitele lumii cunoscute de până atunci.

În interiorul acestei extraordinare capelei, vizitatorii se pot delecta cu un tur de neuitat, cu o vizită ghidată în limba română în care pot admira mausoleele monarhilor Elisabeta I din Castilla, Fernando II din Aragon, Regina Juana I și Regele Filip I, sculptate în marmură de Carrara de către Domenico Fancelli și Bartolomé de Orduñez. Deasemenea, vizitatorii pot cobori chiar la cripta unde se află sicriile de plumb ale celor patru regi ale căror statui decorează partea superioară, fiecare identificat cu inițiala sa și acolo vom găsi un al cincilea sicriu, mai mic: cel al infantului Miguel de la Paz "Mihai al Păcii", nepotul Regilor Catolici, prinț al Spaniei și Portugaliei care a murit la vârsta de doi ani în Granada.

Mormintele regale privesc veșnic la marele altar principal al capelei, considerat a fi unul dintre primele altare în stil "plateresque" realizate în Spania. Exact în spatele lor se remarcă splendidul grilaj plateresc din fier forjat și decorat cu elemente aurite în formă de steme regale și imagini biblice, cu siluete ale apostolilor și un grilaj realizat de Bartolomé de Jaén. Vizitatorii mai pot admira templul gotic cu altarul dedicat Sfântului Ioan Botezătorului și Ioan Evanghelistul realizat de către faimosul artist Filip de Bigarny și se pot lăsa surprinși de spectaculoasa colecție de pictură flamandă a Reginei Elisabeta. Aceasta conține capodopere realizate pe lemn ale artiștilor Dieric Bouts, Roger Van der Weyden, Juan de Flandes și Hans Memling și alte picturi și sculpturi din secolele XV și XVI ale artiștilor italieni și spanioli Sandro Botticelli,

Jacobo Florentino, Berruguete sau Pedro Machuca. Printre cele care ies în evidență se numără și faimosul triptic al Patimilor, opera lui Derick Bout, care i-a aparținut Reginei Elisabeta și care, prin dimensiunile și caracteristicile sale este cea mai importantă lucrare de acest gen din Granada. În muzeul aflat în Sacristia Capelei se mai pot admira obiecte personale ale monarhilor și importante opere de artă: coroana și sceptorul reginei Isabel, sabia regelui Ferdinand, cufărul de bijuterii al Reginei, oglinda în stil renascentist și prețiosul Relicvar al Reginei. Colecția pe care o conține este de valoare istorică și artistică incalculabilă.

Inițial, Capela Regală a fost concepută pentru a face parte din viitoarea Catedrală din Granada însă moartea Reginei Elisabeta în 1504 a grăbit

construirea Capelei Regale realizată între 1505 și 1517, în timp ce lucrările la Catedrala nu aveau să se înceapă până în 1523 când mausoleul fusese deja terminat. Așa se explică de ce în prezent templul este localizat între Catedrală, vechea Lonja de Mercaderes (Casa Negustorilor) și Biserica Sagrario - patru clădiri conectate între ele prin uși interioare situate acolo unde se afla, pe timpul maurilor, Marea Moschee Nasrid.

Arhitectura exterioară a capelei nu se confundă cu cea a Catedralei sau Lonjei deoarece are un stil total diferit, anterior. Contrastul dintre zidurile netede și sobre și ornamentația bogată a vârfurilor, creștelor și a bolților este cel mai bun exemplu al stilului gotic târziu sau "elisabetan" al monumentului. S-a realizat sub direcția arhitectului Enrique Egas (1505-1517). Capela Regală prezintă doar o fațadă exterioară, opera arhitectului Juan García de Pradas, cea cu acces spre strada Oficios cu poarta mică este în stil plateresc. În exteriorul templului vedem deasupra ferestrei ovale stema regilor catolici și inițialele lor "Y" și "F". Deasupra intrării se află imaginea Fecioarei Maria cu pruncul iar de-o parte și cealaltă, cei doi sfinți cărora le este dedicat templul: Sfântul Ioan Botezătorul și Sfântul Ioan Evanghelistul. Tot lângă intrare se poate observa un element foarte interesant, este vorba de o mică fântână care era folosită în Ceremonia de Botez a musulmanilor ce renunțau la Islam și se converteau la credința creștină.

Astăzi, accesul la Capela Regală se face prin interiorul Lonjei (Casa Comercianților) unde se află casa de bilete. În acest spațiu se află de altfel, și o copie a faimosului tablou: "Predarea Granadei" de Francisco Pradilla, unde apar reprezentări Regii Catolici împreună cu Boabdil, ultimul sultan al Granadei ce le dăruiește cheile orașului după Semnarea Acordului de Pace din Santa Fe, la 2 ianuarie 1492. În interiorul Lonjei putem observa vitrinele ce crează un mic muzeu în care se prezintă biografia regilor aici înmormântați. Este doar o mică prezentare a acestora. De remarcat este faptul că monarhii fondatori, atât Elisabeta cât și Ferdinand au murit înainte de a se termina capela, în 1504, respectiv 1515, și este important de reținut că trupurile lor s-au odihnit în Mănăstirea San Francisco de la Alhambra (fost palat arab), astăzi Parador Național de Turism, până în anul 1521. Împăratul Carol al V-lea a respectat pe deplin dorințele bunicilor săi și a decis în 1521 să le transfere trupurile în capela recent finalizată.

Partea cea mai spectaculoasă a vizitei este cea a mausoleelor regale ce prezintă în două blocuri diferite cele patru figuri culcate ale regilor, sculptate

în marmură de Carrara. Monumentul funerar al Monarhilor Catolici este opera italianului **Domenico Fancelli**, care l-a construit la Genova. Regele este reprezentat în armură militară, cu mâinile sprijinite pe sabie; Regina, cu o rochie simplă de curte care transmite smerenia și onestitatea iar la picioarele lor, leii ce îi păzesc și care reprezintă egalitatea și distincția ca regi.

În cele patru colțuri ale mormântului se află Sf. Ambrosio, Sf. Agustin, Sf. Gregore și Sf. Jeronimo iar împrejurul mormintelor se pot observa medalioanele cu sculpturile în basorelief a celor doisprezece apostoli.

Această operă este de-a dreptul superbă, plină de simboluri atât religioase cât și păgâne decorate cu figuri cu cap de vultur și corp de leu (vulturul, simbolul imperiului iar leul, simbolul regatului). O altă curiozitate care de-a lungul timpului a creat controverse și legende populare este un detaliu: capul reginei Elisabeta este mai cufundat în pernă decât cel al lui Ferdinand. Legenda populară spune că se datorează faptului că regina era mai autoritară decât regele, însă aceasta este doar legenda...

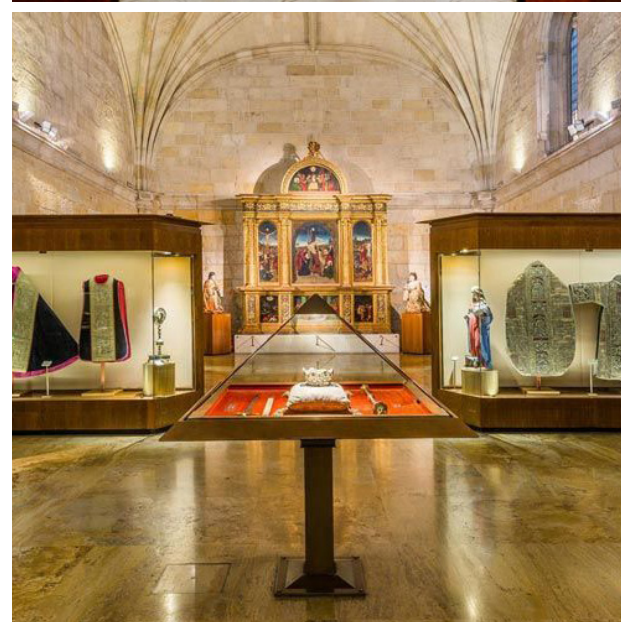
Nu trebuie să uităm că regele Ferdinand a fost unul dintre guvernanții cei mai inteligenți și abili, un politician care prin curajul și prin viața sa a inspirat faimoasa operă literară a lui Machiaveli numită "Prințul".

Alături de mormântul regilor catolici se află opera lui Bartolomé Ordóñez- mausoleul lui Filip I al Spaniei, "Filip cel Frumos" fiul împăratului Maximian I și al Mariei de Borgona - căsătorit cu fiica regilor catolici, Regina Juana I, cunoscută ca "Juana cea Nebună", regina ce nu a fost lăsată să guverneze. Juana a trăit cu 50 de ani mai mult decât soțul ei deși a fost închisă în tot acest timp în Tordesillas. Ei sunt părinții marelui împărat Carol V-lea.

Această clădire în stil gotic târziu simbolizează mult mai mult decât mormântul monarhilor: în Capela Regală din Granada, Evul Mediu a murit odată cu Monarhii Catolici pentru a da naștere modernității.

Va așteptăm cu drag la Granada să descoperiți personal frumusețea acestui monument într-un tur ghidat personalizat ce promite să fie de neuitat și cu mult mai multe detalii de la inima la inima, de la român la român.

A consemnat, Loredana DRAGĂ

Guía Oficial de Turismo de Granada y la Alhambra

LOREDANA DRAGA

Guía Oficial de Turismo de Granada y la Alhambra
Español - Rumano - Inglés y Francés

Teléfono: +34 642 88 32 28
Email: loredanaguiaalhambra@gmail.com

MIRON MANEGA

Cine sunt, de fapt, ucraïnenii

Din punct de vedere politic, statul ucrainean n-a existat până în 1922. Poporul și națiunea ucraineană n-au existat. El au fost o invenție a serviciilor secrete germane și austro-ungare, preluată de ruși și consacrată de sovietici. Vom urmări, în acest articol, numai „traseul” rusesc al populației care avea să se constituie (să fie constituită, de fapt), după 1791, în națiunea ucraineană...

Secolul al XVI-lea este secolul în care s-a accentuat opresiunea nobilimii transilvane și a boierimii din Moldova și Muntenia, asupra țărănimii din aceste regiuni.

Drept urmare, se înregistrează o rezistență crescută a țăranilor care, în perspectiva pierderii drepturilor colective de proprietate (de obște) în fața boierilor, se refugiază masiv în no man's land-ul dintre Nistru și Nipru, zonă denumită, încă înainte de 1454, Țara de „la Margine” a Moldovei (așa cum este atestată ea într-un document al lui Petru Aron). Locuită din vechime de o populație românească, zona era disputată, la vremea aceea, de Uniunea polono-lituaniană, Hanatul Crimeei și Imperiul Otoman.

Fugarii erau români din Muntenia, Transilvania, sudul Poloniei și, în special, din Moldova. Aceștia s-au instalat ca oameni liberi dincolo de Nistru, îndeosebi între Bug și Nipru, întemeiând sate noi, după modelul obștilor „valahe” din vechime, pe baza aceluși sistem juridic cutumiar, intitulat Jus Valachicum. Teritoriul în cauză, străbătut dintotdeauna de păstorii transhumanți și negustorii români și controlat sporadic de domnii români care dăruiseră ocine în stânga Nistrului (ex. familiei Jora) se afla situat „la marginea” Moldovei, drept pentru care era cunoscut în regiunile polono-ruse cu denumirea de „u Craina” („la Margine”) cu aceeași semnificație ca și numele de „Craina” („Margine”), dat teritoriilor românilor timocenii de către sârbi și bulgari. Întărind substratul românesc de aici, noii veniți vor trăi din vânatoare, pescuit, creșterea animalelor, puțină

agricultură și, în special, razii militare în ulusurile tătărăști, sangeacatele otomane sau regiunile sudice polono-lituaniane, închiriindu-și, contra cost, forța lor armată. Centrele „politice” ale obștilor românești dintre Nistru și Nipru, aveau să se stabilească în regiunea mlăștinoasă de „la pragurile” (za porojie) Niprului, din care cel mai important va purta până în zilele noastre numele de „Voloskii” („Românesc”).

Organizarea social-militară străveche românească, întâlnită și la românii sudici, era aceea de „sute” (sotnii). Această organizare acorda, pe timpul campaniilor, autoritate deplină căpitanilor numiți, cu un termen german, „hauptman”, preluat de români ca „hatman” și transformat, sub influența slavă, în „ataman”.

Privind retrospectiv fenomenul, marele vizir Mehmed Sokollu (1505-1579) avea să noteze că, la Nipru, de o parte și de alta, „sărăciți s-au unit moldoveni, munteni și moscoviți și au făcut multe pagube... musulmanilor noștri”.

Data fiind preponderența etnică, la 1578, cancelaria polonă îi numea pe acești „mărgineni” („ucraïneni”

– traducerea corectă ar fi „la mărgineni”, numele fiind absurd), „cei mai răi dintre moldoveni”. În istorie însă, alături de numele derivat din „la Margine” (u Craina – „ucraïneni”) a pătruns acela pe care li l-au dat principalii lor adversari, turcii și tătării – COSAQ (de unde „CAZAC”), însemnând în limbile lor „BRIGAND” și, respectiv, „PRIBEAG”.

Românii „mărgineni” sau „cazacii” se vor implica activ în politica Țărilor Române, în special în aceea a Țării Moldovei, reușind să dea acestui stat românesc un domn – pe Ioan Vodă cel Cumplit (1572-1574).

Datorită lor, renăștea, prin domnia Moldovei, programul unificării politice a teritoriilor românești de la Vest de Nipru. Ca soluție, în anii cooperării antiotomane a românilor din stânga și din dreapta Nistrului, s-a născut ideea unificării, prin uniune dinastică – alegerea unui singur conducător, a unui mare hatman (ataman) al obștilor căzăcești („mărginene”) care să fie, în același timp, și domn al Moldovei.

Primul hatman al ținuturilor de „la Margine” (u Craina), ales de românii cazaci și impus ca domn al Moldovei, a fost fratele matern al defunctului

Ion Vodă, Nicoară Potcoavă, în 1577. După retragerea acestuia, la 29 decembrie, în fața forțelor otomane care îl readucea pe Petru Șchiopul, în Polonia, „cazacii” l-au impus mare hatman și domn (februarie-martie 1578) pe fratele său, Alexandru Potcoavă. Au urmat apoi „domnișorii” Petru Constantin (fiul lui Nicoară), Constantin Lăcustă, Petru Lungu din Lăpușna (1581), Ivan (Ioan) Nădăbaicu (Nelevaico) (1578), Petru Cazacul (1592) și, în fine, Ștefan Răzvan, domn al Moldovei și hatman al „u Crainei” (24 aprilie 1595), aliat al lui Mihai Viteazul, dar executat prin tragere în țepă, din ordinul cancelarului polon Jan Zamoyski. Întreagă această frământată istorie explică de ce, contemporani cu Mihai Viteazul, succesorii lui Ștefan Răzvan, Ion Grigore Lobodă și Samoilă Chișcă, aveau să susțină efortul acestuia de independență și unificare politică românească.

De altfel, Giovanni de Marini Poli, agentul diplomat al lui Rudolf al II-lea, informase Praga, încă din 1598, că Mihai atrage pe toți „cazacii”, ca și pe haiducii balcanici cărora „le dă toate cele necesare”, confirmând raportul unui anonim sas că ar vrea să cuprindă „toate teritoriile de la

Marea Caspică până la... Buda". Planurile lui Mihai Viteazul, de unificare a „*Marginii*”, până la Nipru, erau acceptate de hanul Gazi Ghiray II, care îi scrisese, la 28 iulie 1598, că „*dacă ne va ține Dumnezeu, pe Noi și pe Tine, toate se vor îndeplini după voia ta... Orice ai cerut de la mine, cu voia lui Dumnezeu, se va îndeplini întrutotul*”.

În veacurile XVI-XVII, ca domni ai Moldovei, sau cu sprijinul Moldovei, „atamanii”/hatmanii Ion Grigore Lobodă, Samoilă Chișcă, Ion Sârcu, Gheorghe Duca, Ion Opară, Trofin Voloșanin, Ion Șărpilă, Timotei Sigură, Dumitru Hunu, etc. au ridicat, în ținuturile românești de „*la Margine*” („*u Craina*”), dar și din Transnistria, numeroase localități cu statut urban: Oceakov, Movilău, Silibria, Iampol, Jaruga, Rașcov, Vasilcău, Țiganca, Peștera, Nemirova, etc. La jumătatea veacului XVII, se petrece însă un eveniment cu consecințe dezastruase pentru soarta românilor răsăriteni dintre Nistru și Nipru. Întrerupând șirul

brigadă Dimitrie Băncescu și Varlaam Buhățel, comandanți ai Regimentului Slobodean, Pavel Apostol, Grigore Gămălie (polcovnic de Lubensk), Ion Ursu, Grigore Cristofor (căpitan de Raskov) – diplomați, etc.

Pe teren, caracterul românesc al „*căzăcimii*” de „*la praguri*” este identificat de călători străini ca Giovanni Botero, Giovanni Antonio Magini, Nicodo Barsi, care descriu Oceakovul ca „*oraș valah*”, iar în veacul XVIII de spioni în slujba Rusiei ca Daniel Krwonn, călugăr suedez care, în 1709, declara că în regiune sunt aproape numai români și foarte puțini greci, tătari și turci, sau preotul Ivanov. Punând la dispoziția mitropolitului Gavril datele pentru recensământul ordonat în 1793, acesta aprecia că, în regiunea Oceakov, în ciuda eforturilor rusești de colonizare, din 67 de sate, 49 erau curat românești, restul fiind amestecate.

Rusia s-a infiltrat în teritoriile românești de „*la Margine*” treptat, între 1718 și 1793, ocupându-le temporar (1739). Apoi, după războiul cu Poarta din 1736-1739, a ocupat definitiv regiunea Nipru-Bug (12 septembrie 1740) și, în perioada 1774-1791, regiunea Bug-Nistru, a d j u d e c a t ă cu concursul Germaniei în 27 iulie 1791 (Armistițiul de la Sistov).

marilor atamani români, Secea își alege ca hatman, în 1648, pe polonul Bogdan Hmelnițki (1648-1654), cuscru domnului Moldovei, Vasile Lupu. În situația disputării „*Marginii*” de către poloni și otomani, acesta are nefericita inspirație de a se închina Moscovei, în 1653. Din acest moment, unitatea „*u Crainei*” va dispărea, teritoriul devenind teatru de acțiuni militare, obiectiv și obiect de dispute, sfârșind prin a fi împărțit, după 1667, între cele trei puteri beligerente din regiune: Polonia, Rusia și Imperiul otoman.

Caracterul românesc al regiunii se păstrează însă, fiind dovedit chiar și sub Bogdan Hmelnițki, prin apartenență etnică a locuitorilor, comandanților de unități administrative-teritoriale și militare și diplomaților săi: Toader Lobodă, polcovnic de Pereiaslav, Martin Pușcariu de Poltava, Burlă de Gdansk, Pavel Apostol de Mirgorod (din 1649 locuitor general), Eremia Gânju de Uman, Dumitru Raicea, succesor al lui Lobodă la Pereiaslav, generalii de

După căderea ultimului mare hatman Dănila Apostol (1734), comandanții cazacilor au fost integrați treptat în armata rusă, numele fiindu-le înscrise în registrele Țarinei Ecaterina a II-a (1762-1796): Țopa, Scapă, Țăranu, Moldovan, Drăgan, Desălagă, Munteanu, Basarab, Procopie, Ignat Gologan, Pavel Poloboc, Vasile Cociubei, Constantin Turculeț, Apostol Chigheci, Grigoraș Ciorbă și coloneii Mândra, Ghinea și Brâncă.

De la 50.000 de luptători la sfârșitul secolului XVI (la o populație de 500.000 de locuitori) forța românilor „*mărgineni*” crescuse considerabil datorită bejenilor (în 1711, 4.000 de țărani îl urmează pe Dimitrie Cantemir în Rusia, configurând regiunea Dimitrovka), robirilor tătare (în 1661, 50.000 de moldoveni și 20.000 de munteni sunt duși peste Nistru de tătari) sau colonizărilor făcute chiar de ruși. Astfel, doar în 1739, generalul Munnich colonizează 100.000 de moldo-munteni în regiune. Sunt cunoscute apoi ofertele făcute de țari,

între 1711-1784, românilor ardeleni, bănățeni, vestici și sud-dunăreni, pe măsura avansării „*graniței militare*” habsburge spre Balcani și desființării calității de grănicer a românilor din Partium, Croația, Slovenia, Craina, Banat, Transilvania, de colonizare a nemulțumirilor în Transnistria. Motivul este cel indicat încă din 1653 de Samuel Kusewicz, staroste de Lemberg: românii dintre Nistru și Nipru „sunt urmașii dacilor și au prețioase virtuți militare”, dovadă că, în acel an, la asediul Liovului „*cohortele de veterani ale dacilor transnistreni*” au luptat „în centrul liniei de atac”. Astfel, din rațiuni militare, ale întăririi prin deportare și colonizare a elementului românesc „*la Marginea*”, devenită acum a Rusiei, generalul Munnich a propus și a obținut, în timpul războiului ruso-austro-turc din anii 1736-1739 constituirea unui „*Corp de armată românesc*”, pus sub comanda fiilor lui Dimitrie Cantemir, ca model și nucleu al noii armate ruse, moderne. Acesta avea uniforme românești, biserică aparte cu slujbă în limba română și drapel de luptă propriu, cu stema Moldovei sub stema imperială. Reforma militară continuând, la 1770 armata rusă se reorganizează în jurul a 4 mari unități: 3 regimente românești (cel muntenesc al lui Grigore Buhățel, cel moldovenesc de la Kiev și Orenburg și cel „*mărginean*” sau „*căzăcesc*” de la Ekaterinoslav, al colonelului Lungu) și unul ruso-român, cel al „*noii căzăcimi*” (Regimentul Voznesensk) înființat după modelul căzăcimii române.

În 1766, spionul rus Andrei Kostantinov reporta că între Bug și Nistru nu exista nici un supus rus, neputându-se auzi aici vorbindu-se altă limbă decât „*moldovenește*”. În același an, în regiunea Nipru-Bug, deja controlată de Rusia, în ciuda

infiltrărilor ruse, românitatea continua să predomine, dovadă listele marilor proprietari de pământ: Ion și Nicolae Cantacuzino, Teodor Rosetti, Ilie Catargiu, Sava Badilu, Scarlat Sturdza, Cristea Manuil, Ilie Măcărescu, Ion Iliescu, Teodor sabău, Manuil Saul, Ion Cănanău, George Crăciun, Anton Pascal, Pintilie Hagilă, Vasile Dodon, Theodor Romanescu, Emanoil Balș, etc.

Este motivul pentru care, la 1786, avea să apară ideea constituirii, între Bug și Nipru, a unui stat „*Noua Moldovă*”, proiect abandonat în 1791 când, ajungând pe Nistru, Rusiei i se deschidea perspectiva cuceririi Moldovei întregi, Dobrogei și Munteniei. Această perspectivă a constituit și motivul declanșării politicii de rusificare rapidă a „*mărginenilor*” români, rezultatul fiind apariția treptată a ideii de popor „*ucrainean*” („*la mărginean*”), așa cum astăzi, din aceleași motive, se încearcă demonstrarea existenței popoarelor „*transnistrean*” („*dincolo de nistrean*”) și „*moldovean*”, sau, în Balcani, „*vlah*”, adică altceva decât poporul român.

P.S. În decembrie 1922, apărea, pe harta URSS, Republica Sovietică Socialistă Ucraineană. Iar astăzi, Vladimir Putin reia, într-o formă răsturnată, proiectul abandonat de Rusia țaristă la 1791, „*Noua Moldovă*”, redenumindu-l... „*Noua Rusie*”.

(După MIRCEA DOGARU, „*Scurtă istorie a românilor, pe înțelesul tuturor*”, Editura Mureșul, 2021 – fragment)

Articol apărut în Publicația CERTITUDINEA Nr. 108

Hienele

Prin 1939, nenea SCRIBAN zicea că:

hiênă f., pl. e (lat. hyáena). O feară din neamul lupului și cam asemenea cu el, dar ceva mai înaltă la umeri. Fig. Persoană feroce și josnică. – Hiena are coamă cam ca porcu, păr vârgat sau pătat și trăiește în Africa și Asia. Umblă noaptea, atacă rar omu, mănâncă mortăciuni și dezgroapă cadavrele.

DEX-ul modern ne încredințează că:

HIENĂ, hiene, s. f. Mamifer carnivor asemănător cu câinele, cu blana cenușie tărcată, cu gâtul gros, cu urechile golașe și cu picioarele anterioare mai lungi decât cele posterioare, care trăiește în Africa și în Asia și care se hrănește mai ales cu cadavre (*Hyaena hyaena*). ♦ Fig. Om ticălos, nemernic, mizerabil. [Pr.: hi-e-] – Din fr. *hyène*, lat. *hyaena*.

După părerea mea, dintre toate „**fearele**” necrofage ale planetei, cele mai celebre sunt hienele. Se mulțumesc cu orice hoit, dar pot ataca și animale vii, mult mai mari decât ele. Cu cât hoitul este mai mare sau mai „**celebru**”, cu atât ele se bucură mai mult. Nu se sfiesc nici să-și însușească prada altor carnivore mai mari sau chiar să le rănească pe acestea în lupta pentru stârvul pentru care le lasă gura apă.

Din păcate unii oameni au împrumutat foarte mult din comportamentul hienelor și chiar sunt mai odioși decât acestea. Și lucrurile s-au agravat în timp. Dacă în 1939 acești oameni erau considerați doar feroce și josnici prin definiție (vezi chestiunea din preambul!), în zilele ce cu onoare le trăim, cei care imită hienele prin comportament, prin definiție sunt considerați a fi ticăloși, nemernici, mizerabili ș.a.m.d. dar mai ales etcetera. (vezi tot acolo!)

Și judecata asta nu se bazează doar așa – Alain D’Ala – pe nește supoziții bârfăcioase scoase de către unii dintre oamenii contemporani mai cărcotași și bolovănoși la minte și în aprecierile proprii și personale. Nu. Judecata se bazează pe observații îndelungate făcute de către oamenii de știință din toată lumea mapamondului terestru, inclusiv cei britanici.

Adică au observat și ei mimetismul uman cu privire la ticăloasele hiene, relevat prin aceea că foarte mulți dintre oameni se bucură până la salivare, dacă le iese în cale ocazia de a se bucura de un hoit. Uitați-vă la mulți dintre oamenii din presă cum, în goana lor după senzațional, vânează celebritatea unui cadavru pentru a se agăța de acesta și pentru a-și trage o ciosvârtă cât se poate de mai mare din acesta, considerând că este de datoria lui să fie hienă în atare condiții. Dacă împruțitul cadavru al decedatului vizat nu este destul de celebru, atunci omul-hienă îl umflă artificial, suflându-i prin sfincterele ascunse pentru a-l face celebru și pentru

a pluti călare pe el, pe apele învolburate ale știrilor, către o îndoielnică celebritate. Sunt atât de orbiți acești oameni-hienă de visul celebrității încât uită să rămână umani. Ce contează că provoacă durere, deznădejde, traume în sufletele și în mințile altor persoane, ei continuă să sugă fără nici cel mai mic regret din umorile cadavrelor, chiar dacă de cele mai multe ori nemernicia lor nu este susținută întocmai de realitate. Ați văzut voi, copiii moșului, în ultimele decenii vreun om-hienă din presă care să iasă spășit în fața oamenilor pe care i-a mințit cu seninătate și să spună măcar: „**Fraților, am greșit față de voi, am fost și eu doar olecuță prost, ticălos și hienă... lertați-mă, nu mai fac!**” Ați văzut?... Nu?!... Ei bine, nici n-o să vedeți așa cevașilea. Mă jur pe carne de broască decedată.

Dar comportamentul ăsta păgubos și detestabil nu este întâlnit în exclusivitate în lumea presei. Nu. Și alți oameni care au văzut exemplele din lumea presei, considerându-le un comportament normal, au început să le imite la rândul lor în diferite situații.

Dacă în ultima vreme nimeni nu mai cercetează

în profunzime orice informație pe care să o ia de bună, ci se lasă orbit de luciul metalic al lucrurilor ca struțul și alte păsăreturi, este normal să se imite tocmai partea cea mai rea a lumii. Cea reliefată prin presă și pe platformele de socializare. O mare parte dintre contemporanii noștri i-au de bun tot ce se scrie acolo și imită la greu. Ce contează că acolo găsim cele mai rele exemple de comportament? Dacă așa se arată acolo, înseamnă că așa e bine. Ba unii devin inventivi și adaugă la resursa de ticăloșie metode proprii de nemernicie, care uneori îi face mai celebri decât unitatea etalon la care s-au raportat inițial. Că așa a devenit lumulița asta a noastră și civilizațiunea contemporană conviețuitoare cu noi.

Uitați-vă cu atenție, măi pișcherilor, în proximitatea jurului vostru învecinat și veți descoperi, fără prea multă greutate, diferite exemple de acest fel despre care, dacă le veți analiza cu sufletul deschis și cu mintea ascuțită, veți observa că se abat rău de la bunul simț și de la constanta de umanism, de înțelegere umană. Și să nu-mi spuneți mie că nu ați văzut printre contemporanii noștri niște viermi umani, hiene care profită de orice situație pentru a ieși în față pentru a se promova pe sine, cățărându-se pe cadavrul vreunui celebru

decedat!

Voi știți despre gunoaiele astea de cea mai joasă speță că în timpul vieții celui care a sucombat, poate nici nu l-au băgat în seamă, dar imediat după decesul lui s-au îngămădit să iasă în față, în fruntea corului bocitoarelor, și să-și revendice celebritatea celui dus, să-și rupă calupi din ea, fără nici cea mai mică tresărire de conștiință.

Sau câți nu știți persoane care în timpul vieții unei celebrități se agăță ca păduchii ori ca lipitorile de trupul acesteia însă, odată cu apariția decesului, părăsesc trupul care încă mai e cald și se duc să-și găsească alt mijloc de locomoție și de îngășare prin această nemernică formă de simbioză. Aceștia din urmă mi se par încă și mai josnici pentru că imediat se înscriu în corul detractorilor decedatului și terfelesc imaginea acestuia cu puterea argumentului că: „**Eu știu cel mai bine, că am fost prietenul lui cel mai bun!**” O vorbă bună nu ar zice despre cel dus, dacă acest lucru nu i-ar aduce un plus de imagine care să-i îmbunătățească complexitatea rogvaivului personal.

Sunt doar câteva exemple de hiene umane. Poate mai sunt și altele. Manda nu are pretenția că le știe el pe toate. El doar observă cu un ochi critic și vă spune și vouă. Așa, de amorul artei (Mamă, cum le mai zic!)

Revenind la hienele reale, am fost informat pe firul scurt, de către cercetătorii britanici, și vă spun și vouă, măi dragilor, că au fost cazuri când au atacat și chiar au omorât lei, deși dumnealor, sus-numiții lei, erau nește oareșce împărați ai lumii animalelor, după cum se spune de obicei. Nici nu le-au interesat pe ucigașele furăcioase aceste amănunte de noblețe animalieră. Sunt atât de nemernice încât uneori se atacă și între ele. Am văzut eu pe National Geographic.

Dacă nu mă credeți, mergeți și vă faceți inventarul hemoroizilor cu una bucată șurubelniță în stea sau mai puneți dreacu mâna pe nește „**almanah**”!

Nae de la Morunglav

Entrevista realizada por Mircea G. FLORESCU

Entrevista con Antonio Valdivieso, Secretario General de CCOO Almería

”Nuestro objetivo fundamental es combatir el racismo y la xenofobia, y cualquier tipo de discriminación por motivos de procedencia, nacionalidad, creencia y cultura”

 C mo definiría CCOO (Comisiones Obreras)?

CCOO reivindica los principios de justicia, libertad, igualdad y solidaridad que vienen recogidos en nuestra Constitución. Defiende las reivindicaciones de los trabajadores y las trabajadoras; en su seno pueden participar todos los trabajadores y trabajadoras sin discriminación alguna.

Además de reivindicar la mejora de las condiciones de vida y de trabajo de todos los trabajadores y trabajadoras, asumimos la defensa de todo aquello que les afecte como clase, en la perspectiva de la supresión de toda opresión y explotación, especialmente si ésta se produce contra menores.

 Como se financia CCOO?

La fuente principal de financiación de los sindicatos son las cuotas de sus afiliados. Tengo que recordar que somos la organización con más afiliados de todo el territorio nacional con más de 950.000 personas que cada mes paga su cuota. Tenemos un portal de transparencia accesible a cualquier persona. En el caso de nuestra comunidad, CCOO Andalucía esta certificada en Transparencia por la Cámara de Comercio de Sevilla.

Las cuotas de afiliación suponen más del 94% de los ingresos. También existe financiación pública orientada a cubrir los costes de la negociación colectiva, ya que ésta beneficia a todos los trabajadores, trabajadoras y empresarios, y no solo a las personas afiliadas. CC.OO. negocia miles de convenios colectivos. En el caso de CC.OO., esta financiación es inferior al 9% de los ingresos. En España, esta financiación pública es muy inferior a la de los países de nuestro entorno, y existe también de forma similar para otras muchas organizaciones.

Dentro de esa perspectiva sociopolítico ha comentado anteriormente est n también teniendo un papel muy relevante en la defensa de la mujer.

Si, en nuestro sindicato se propone incorporar la transversalidad de género en todos los ámbitos de la política sindical, promover y desarrollar acciones positivas en las relaciones laborales y en las condiciones de trabajo, así como remover los obstáculos para avanzar en una representación paritaria de hombres y mujeres en todos los niveles

y en todos los órganos de dirección del sindicato. Nuestro feminismo es inclusivo, un feminismo contra el sexismo, el racismo y la explotación.

Es por ello que, más de 450.000 mujeres en nuestro país están afiliadas a este sindicato. Podemos decir con orgullo que somos la mayor organización feminista de este país. Las mujeres se est n afiliando más al sindicato y se mantienen afiliadas pese a que trabajan en los sectores más precarios y con peores condiciones de estabilidad en el empleo.

En relación a la población migrante  qu  puede decir de su sindicato?

Tal como viene recogido en nuestros estatutos, nos comprometemos a luchar por la igualdad de oportunidades para las trabajadoras y los trabajadores inmigrantes en el acceso a los derechos laborales, sociales y políticos. Además, de luchar por la igualdad de condiciones, la participación de las trabajadoras y trabajadores inmigrantes en la actividad sindical y su representación en todos los ámbitos de la estructura sindical.

de la electricidad que se genera a través de otras tecnologías más baratas.

Tampoco podemos caer en el error de pensar que disminuir impuestos en la solución al problema. Aquí de lo que se trata es de que paguen más los que más tienen y de que reciban más quienes peor lo est n pasando y, sobre todo, que los enormes beneficios e ingresos de las empresas eléctricas no se nutran del disparate de precios energéticos que hay en España. En este sentido, tengo que recordar que ha habido una ligera rebaja del precio de los carburantes esta semana.

Finalmente  Qu  objetivos se marcan a corto y medio plaza?

Los acuerdos en materia laboral como han sido los cambios que se han realizado en la reforma laboral, la subida del SMI o en las pensiones son avances muy significativos, pero debemos seguir luchando por más justicia social y por la equidad económica.

La crisis derivada de la pandemia y la actual situación suponen un golpe muy duro a la sociedad y al mercado laboral, que hemos conseguido paliar con nuestra acción mediante los acuerdos alcanzados con el gobierno de la nación y el resto de agentes sociales. Por lo que queremos seguir ampliando nuestra cobertura para llegar a más trabajadores y trabajadoras.

Animamos a la población y en especial a la clase trabajadora, a que siga apoyando nuestro sindicato para si ser más fuertes y poder seguir mejorando en materia de negociación colectiva y en las condiciones laborales.

Nuestro objetivo fundamental es combatir el racismo y la xenofobia, y cualquier tipo de discriminación por motivos de procedencia, nacionalidad, creencia y cultura. Por lo que, desde el punto de vista laboral tenemos como fin fomentar en los centros de trabajo y en la sociedad los valores del respeto y la convivencia.

 Qu  puede decirnos de la actual crisis de precios y energética?

En primer lugar, hay que cambiar el modelo energético e impulsar las energías renovables, porque no puede ser que los precios del gas marquen el

Parteneri sociali al publicației ”Rom ni in Andalucía”

Sindicatul Național ”Forța Legii” - Sindicatul de partea Ta!

BUSINESS SUPPORT MARBELLA

DUMINICĂ, 8 MAI 2022 // ORA 10:00

LORAND
SOARES SZASZ

DAN
PAȘTIU

IRINA
ALIONTE

EUSEBIU
BURCAȘ

OVIDIU
TOADER

Duminică, 8 Mai 2022 | Hotel Barceló Marbella **REZERVĂ CHIAR ACUM!**
Urbanización Guadalmina Alta, Cam. de la Granadilla, **NUMĂR DE LOCURI LIMITAT**
s/n, 29670 Marbella

BUSINESS SUPPORT este un eveniment pentru dezvoltarea ta personală și pentru dezvoltarea afacerii tale.

BUSINESS SUPPORT MARBELLA va avea loc duminică, în data de 8 mai 2022 la Hotel Barceló Marbella, Urbanización Guadalmina Alta, Cam. de la Granadilla, s/n 29670, Marbella, începând cu ora 10:00.

În fiecare ediție, am avut invitați specializați în teme precum vânzări, marketing tradițional, marketing pe Internet, dezvoltare personală și de afaceri.

Invitații speciali ai acestei ediții sunt:

Lorand Soares Szasz – expert în creșterea accelerată a IMM-urilor și antreprenor

Dan Paștiu – fondatorul DAbo Döner, franciza cu cea mai mare creștere din România

Irina Alionte – fondatoarea Bodyshape Transformation Centre, Empowerment Coach și speaker motivațional

Eusebiu Burcaș – coach financiar, antreprenor, trainer și

business angel

Ovidiu Toader – antrenor de antreprenori și manageri

Audiența noastră este reprezentată de un public care manifestă un mare interes pentru teme legate de dezvoltarea afacerilor sau dezvoltare personală. De asemenea, audiența noastră este în căutare de noutăți cu privire la promovarea afacerilor pe Internet și care sunt oportunitățile de investiții din prezent.

Audiența noastră dorește să-și mărească portofoliul de contacte, portofoliul de clienți, motiv pentru care ne angajăm ca la fiecare eveniment să-i răspundem în mod specific tuturor nevoilor sale, susținând, în același timp, creșterea afacerii sale.

Mai multe informații, la telefon +34 642100900 sau email info@businesssupport.es

BUSINESS SUPPORT

ACȚIUNE DE DONARE DE SÂNGE ÎN PAROHIA SFINȚII MĂRTURISITORI DIN VALDEMORO

Cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Timotei al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei, în cadrul companiei "Donează din inimă", inițiată la nivel eparhial, în data de **17 aprilie 2022** a avut loc în Parohia Ortodoxă Română Sfinții Mărturisitori din Valdemoro o acțiune voluntară de donare de sânge. A devenit deja o

tradiție de câțiva ani ca, la Praznicul Floriilor, enoriații receptivi din parohie să participe la această activitate filantropică.

În baza unui Parteneriat de Colaborare încheiat în anul 2015 cu Crucea Roșie Spaniolă (Madrid), două autobuze speciale însoțite de personal medical de specialitate au fost prezente la sărbătoarea Intrării Domnului în Ierusalim lângă lăcașul de cult situat în Calle Marte nr. 76, între orele 10.00-13.45. Astfel câțiva zeci de creștini au donat sânge înainte de a participa la Sfânta Liturghie, sau o parte dintre ei, la finalul acesteia. Înțelegând pe deplin semnificația acestui gest umanitar, realizat în pragul Săptămânii celei Mari, credincioșii parohiei au dat dovadă de multă înțelegere și implicare civică.

Acțiunea a fost coordonată de doamna Ileana Daniela Moldovan, președinta Asociației socio-culturale "Armonia" din Valdemoro, beneficiind de sprijinul mediatic al Primăriei Valdemoro și de suportul logistic al Poliției Municipale.

La finalul Sfintei Liturghii, când acțiunea s-a încheiat, preotul paroh Dorin Sas a mulțumit personalului medical al Crucii Roșii, oferindu-le în dar iconițe cu chipul Maicii Domnului.

Potrivit doamnei Elena Fernández Gómez din cadrul Departamentului de Promovare, Comunicare și Imagine al Crucii Roșii Spaniole, activitatea a fost încununată de succes. Având în vedere fluxul de donatori, în pofida perioadei de pandemie pe care o traversăm, Crucea Roșie a emis Parohiei Ortodoxe Sfinții Mărturisitori o Scrisoare de mulțumire, în care își manifestă deplina satisfacție pentru această relație rodnică de cooperare.

Următoarea acțiune de donare de sânge este prevăzută pentru luna octombrie a.c., la sărbătoarea hramului parohiei.

Biroul de Presă al Parohiei Ortodoxe Române Valdemoro

Federația Asociațiilor Românești din Andaluzia FARA

Dacă iei **SALARIUL MINIM VITAL (INGRESO MINIMO VITAL)** ești obligat să faci **DECLARAȚIA DE VENIT (DECLARACIÓN DE LA RENTA)**.

Așa cum se stipulează în legea SALARIULUI MINIM VITAL toate persoanele ce beneficiază de acest ajutor sunt **OBLIGATE** să facă **DECLARAȚIA DE VENIT 2021** chiar dacă au venituri scăzute sau singurul lor venit este acest salariu.

Această obligație cuprinde toate persoanele ce sunt declarate în unitatea familială, declarație făcută pentru dosarul SALARIULUI MINIM VITAL.

Dacă nu o faceți, vă vor opri salariul și vă pot cere să dați înapoi banii primiți.

Declarația de venit se realizează între 6 aprilie și 30 iunie. Dacă aveți semnătura digitală puteți face direct pe pagina Agenției tributare, verificând întâi datele ce sunt cuprinse în declarația model. Dacă doriți să solicitați sfat sau orientare la Agenția Tributară puteți cere programare telefonică începând de pe 4 mai.

Dacă salariul minim vital este singurul dumneavoastră venit, această declarație trebuie să iasă zero, nici nu plățiți dar nici nu aveți de luat.

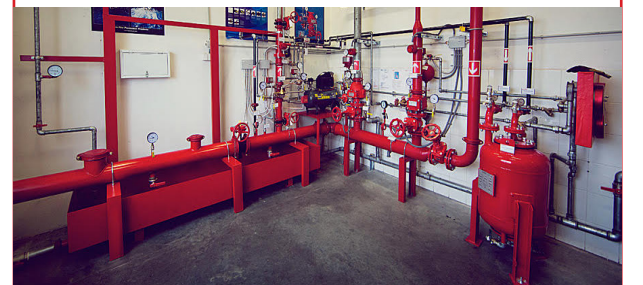
Pentru mai multe informații: fedumanosandalucia@gmail.com / Tel: 641 35 47 11.

pyronova
passion for protection

Pyronova IS Romania (www.pyronova.com) companie specializată în sisteme de stingere a incendiilor caută colegi pentru un proiect în Spania, **orașul Tortosa, provincia Tarragona, pe perioada Iunie 2022 – Ianuarie 2023:**

- **Șef de Șantier** (inginer construcții/instalații, limba spaniolă și engleză)
- **Manager de Proiect** (inginer construcții/instalații, limba spaniolă și engleză)
- **Asistent administrativ** (word, excel, abilități de comunicare, limba spaniolă și engleză)

Dacă sună interesant, vă invităm să ne contactați pentru detalii suplimentare la: alina.achim@pyronova.com, tel: +40-741-080-235.

Descarcă în
App Store

RADIO ROMANUL

Descarcă în
Google Play

Muzică, Știri, Informații, Concursuri
Radioul Românilor din Spania
www.radioromanul.es

11
ANI
APROAPE DE TINE

RADIO ROMANUL